

# Palócföld

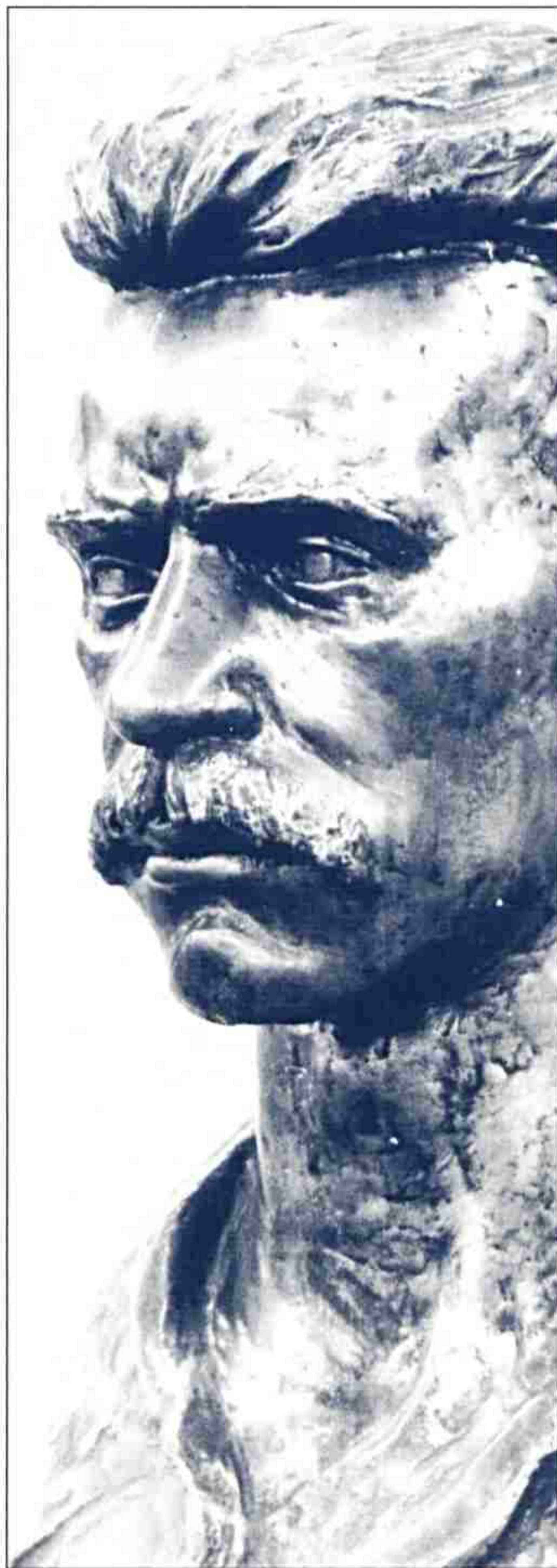
IRODALMI, MŰVÉSZETI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

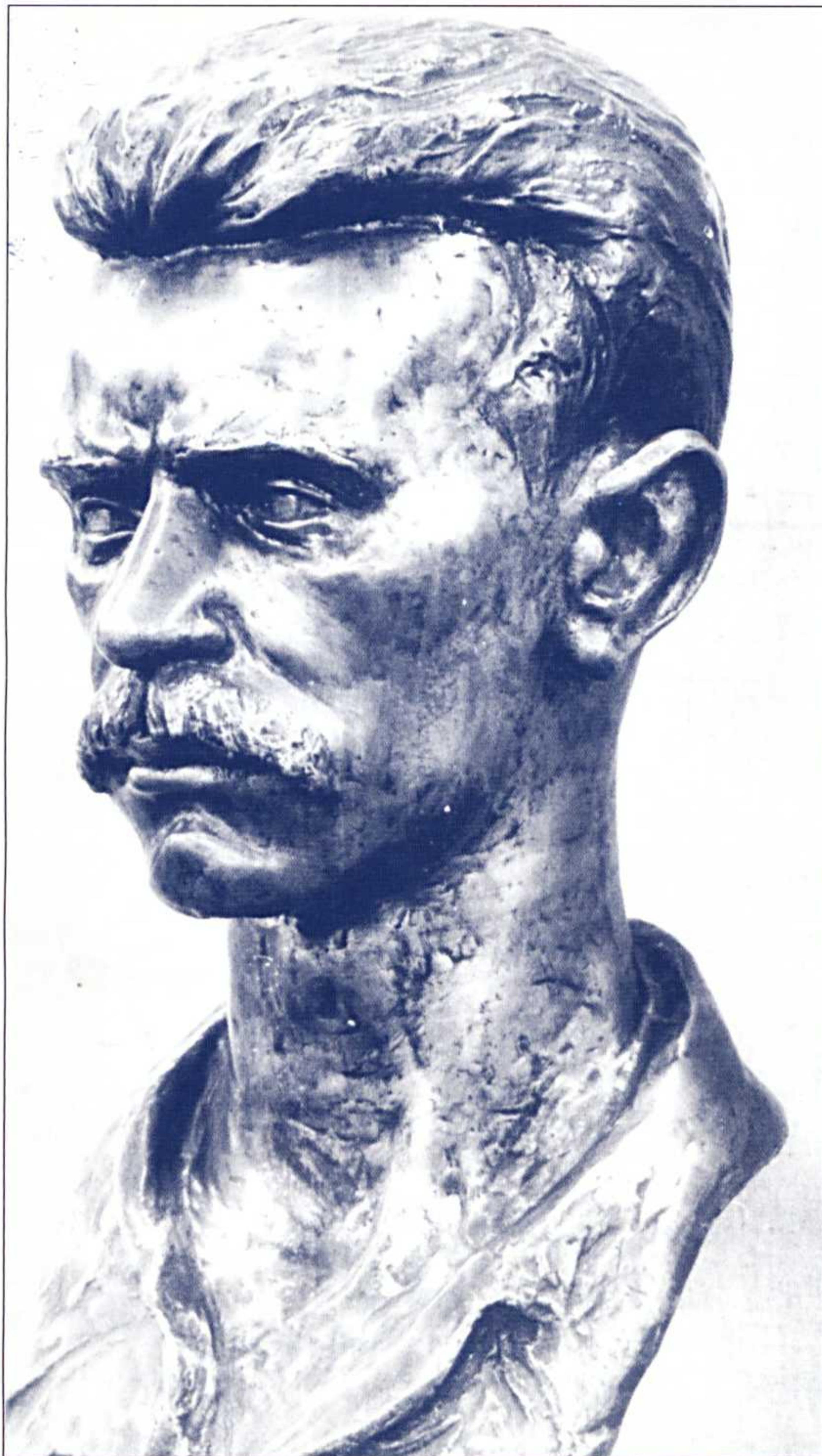
## 50 éves a Palócföld

100 KÖLTŐ  
100 VERSE

Ádám Tamás, Ágh István, Babiczky Tibor, Balázs János, Banos János, Baranyi Ferenc, Bertók László, Bódi Tóth Elemér, Bodnár Erika, Bodor Béla, Brunda Gusztáv, Czigány György, Csajka Gábor Cyprian, Csanády János, Cseh Károly, Csikász István, Csiki László, Dobai Péter, Endrődi Szabó Ernő, Eörsi István, Fabó Kinga, Faludi Ádám, Fecske Csaba, Fodor Ákos, Fodor András, Galajda Judit, Géczy János, Győri László, Handó Péter, Hann Ferenc, Határ Győző, Hidasi József, Iszlai Zoltán, Jánosy István, Jász Attila, Jobbágy Károly, Kántor Péter, Kányádi Sándor, Karácsondi Imre, Kemény Erzsébet, Kemény István, Keszthelyi Rezső, Kiscseri Mihály, Kiss Dénes, Konczek József, Körmendi Lajos, Körössi P. József, Kukorelly Endre, Kupcsulik Ágnes, Ladányi Mihály, Lidik Éva, Madár János, Magyar Barna, Marafkó László, Marno János, Marschalkó Zsolt, Mezey Katalin, Mizser Attila, Molnár András, Nagy Gáspár, Nagy István, Nagy Pál, Nyéki Lajos, Páhi Péter, Papp Lajos, Pardi Anna, Paróczai Csaba, Paróczai Gergely, Petőcz András, Petrőczy Éva, Pintér Lajos, Pohánka Erika, Polgár István, Restár Sándor, Romhányi Gyula, Sárándi József, Schein Gábor, Serfőző Simon, Solymos Ida, Szent Ernő, Szepesi Attila, Szepesi József, Szikra János, Sziveri János, Tamás István, Tandori Dezső, Tóth Erzsébet, Tóth László, Tőzsér Árpád, Turczy István, Utassy József, Vaderna József, Varga Dániel, Veres János, Veress Miklós, Vihar Béla, Villányi László, Vörös István, Zalán Tibor, Zonda Tamás

Sz. Nagy Mária: József Attila  
(részlet)





**Sz. Nagy Mária: József Attila**  
(*Kiállítva 1995-ben Salgótarjánban, a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban.*)

Versolvasó vagyok.

Hasztalan csábítanak regények, drámák. Igazán, a verseket szeretem. A művekben az embert keresem, mindig, szenvedélyesen. A versekben látni önmagunk értelmének, érzéseinek legmélyére. A vers – ha vers – mindig igaz. Önemésztő lángban fogan. A költészet: mennyi szín, finom rezdülések, nyugtalan hullámváz! Hit és hitetlenség, öröm és bánat, lánggal lobogás és elfojtott parázs, messzire kiáltás és halk suttogás, mennyi gazdagság: a költészet!

Versolvasó vagyok, de ezenkívül más oka is van, hogy két – nem régen megjelent verskötetet – melyeket immár többször is átolvastam – még mindig asztalomon, táskámban tartom, hordom. Szigorú kötelesség kényszerít írni róluk, régi mulasztásokat pótolandó, mert a versek költői nógrádi születésűek, és mert a kötetekben jónéhány vers megyénkben született, megyénkről szól.

A két könyv: Vihar Béla: *Önarckép* 1962, és Jobbágy Károly: *Hó és Nap* című verseskötete.

*Kojnok Nándor (1962)*



Ez a világ nem a megnyugvás felé halad, olyan katasztrófa fenyegeti, mint amilyen még soha. S ebben a veszedelmes időben az emberek, ha versre vágnak – hiszem – ugyanazzal az elkeseredett szomjúsággal keresik, mint én ifjúkoromban. Nem rejtvényt akarnak, hanem érthető, megnyugtató vagy felkorbácsoló beszédet. Ezért akarok én az ő hangjukon szólani, még ha ez nem is modern, és egyesek szerint a „nagy költészet” ezzel a módszerrel nem bonthatja ki világokat átérő szárnyait, akkor is.

*Jobbágy Károly (1969, 2. sz.)*



Mai költészetünk rossz nyomon jár. A mai költők többsége szenvedélyesen, mereng, sóhajtván kérdez. Óvakodik attól, hogy mondjon valamit. Előző korszakokhoz képest szerzőink nem kisebb tehetségűek, líránk nagy része mégis tehetségtelen. Dalnokai akarva-akaratlanul még mindig *József Attila - Nagy László - Pilinszky* örökösének vallják magukat, s ezt a hagyományt folytatják, miközben az idő múlásával egyre inkább bebizonyosodik, hogy ez a hagyomány – bár a legnagyobbakról van szó – már nem folytatható. A költészet megújítását kezdeményező kísérletek *Ady - Kassák - Weöres* életműve szellemében talán eredményesebbek lennének.

A művészet számára – mivel személyiség csak közösségben fogalmazódhat – a nagyobb közösségek ügye legbensőbb ügy, *létkérdés*. Egy kulturális viselkedésminta, egy esztétikai tartásmodell alapján mégis megkülönböztethetők az említett alkotók. Az első hármast a krisztusi szerep, a megváltás és megváltódáshit eszméjéből fakadó világlátás, a másik hármast pedig a kozmikus-panteisztikus gondolkodás, pogány életszemlélet rokonítja. Ők nem áldozzák fel magukat, mert „megváltásuk” nem ezáltal, mintegy cserébe érkezik, hanem a belső rend nyugalma adja azt.

*Fráter Zoltán (1986. 5. sz.)*

# Tartalom

Nagy István	Dolinkai változatok – Radnóti (1954)	205
Kemény Erzsébet	A Napban állva (1963)	206
Jobbágy Károly	Egy nyári utazás emlékeiből (1964)	207
Polgár István	Születésnapra (1965)	208
Vihar Béla	Árnyék (1966)	208
Paróczai Gergely	Szerettem mindig... (1966)	209
Papp Lajos	Rondó (1967)	210
Mezey Katalin	Így készül (1968)	210
Marafkó László	Gladiátor és lottóárus (1969)	211
Iszlai Zoltán	Hallgatás (1971)	212
Jánosy István	Egy tanár emléke (1972)	213
Győri László	Villámlik (1972)	214
Solymos Ida	Estély a kultúrszobnál (1973)	215
Páhi Péter	Hajnaltól estig (1974)	216
Veress Miklós	Zenék IX. (1976)	217
Veres János	Vidít az ég (1976)	218
Hann Ferenc	Stílusgyakorlatok a hetvenes évek avitt divatja szerint (1976)	219
Restár Sándor	Őszutó (1977)	221
Tamás István	Útszéli (1978)	221
Banos János	Majd minden megbocsáttatik (1978)	222
Csanády János	Rímek ötven felé... (1979)	223
Karácsondi Imre	A szerelem (1979)	224
Csajka Gábor Cyprian	Tíz kérdés Herr Megfoghatatlanhoz (1980)	225
Tóth Erzsébet	Kihajózni (1980)	225
Romhányi Gyula	Tükör (1980)	227
Zalán Tibor	Orgonavirágzás (1980)	227
Brunda Gusztáv	Utolsó szavad (1980)	228
Körmendi Lajos	Hétköznapi (1981)	228
Endrődi Szabó Ernő	Egyedül (1981)	229
Zonda Tamás	Velünk az ősz (1981)	229
Vaderna József	Tenger (1981)	230
Pardi Anna	alapismeretek (1982)	231
Szepesi József	Balázs János festményeihez (1982)	231
Faludi Ádám	Nélkülem (1982)	234
Szikra János	csend (1982)	235
Madár János	Csontig kifehérült (1983)	235
Csikász István	Rembrandt-ballada (1983)	236
Kiss Dénes	A pillanat átélése (1984)	238
Fodor Ákos	Egy hálaadás (1984)	239
Czigány György	Az éj filmjeiből (1984)	239
Fodor András	Öröm (1984)	241
Ladányi Mihály	Evolúció (1984)	241
Ádám Tamás	Nincs már védelem (1985)	242
Tandori Dezső	A mai nap mint holnap (1985)	243
Serfőző Simon	Arra kellettem volna (1987)	245
Balázs János	[Mogorva az idő...] (1987)	246
Handó Péter	Búcsú (1988)	247
Szepesi Attila	A mágus éjszakája (1988)	247
Kőrössi P. József	Útinapló (1988)	248
Sziveri János	Kóma (1989)	249

<i>Eörsi István</i>	Beszéd az évfordulón (1989)	251
<i>Marno János</i>	a sátán kutyája (1989)	253
<i>Kemény István</i>	A keresés (1990)	256
<i>Dobai Péter</i>	Önarckép, tükrök nélkül (1990)	256
<i>Cseh Károly</i>	Szállingózik a hó (1991)	257
<i>Bodor Béla</i>	Reminiszcenciák (1991)	258
<i>Villányi László</i>	Csodálat (1991)	259
<i>Petőcz András</i>	Zárójelvers op. 43. (1992)	259
<i>Schein Gábor</i>	Cseppkő (1992)	260
<i>Magyari Barna</i>	Februári fények (1992)	261
<i>Csiki László</i>	A homokvár kísértete (1992)	262
<i>Nagy Pál</i>	Tebenned bíztam eleitől fogva (1993)	263
<i>Bódi Tóth Elemér</i>	Valami hasogat (1993)	264
<i>Bertók László</i>	Hát hová, ha nincs hová, ha? (1994)	265
<i>Ágh István</i>	Balassi (1994)	266
<i>Géczi János</i>	[78. Veszprémi naplemente] (1994)	266
<i>Mizser Attila</i>	nézet (1994)	267
<i>Sárándi József</i>	Restau-ráció? (1995)	268
<i>Marschalkó Zsolt</i>	Ne nézz hátra (1995)	269
<i>Tóth László</i>	Ádám visszatér (részlet) Kis regény...; Zene szól – mintha... (1996)	270
<i>Pohánka Erika</i>	Félbemaradt cserepek (1996)	271
<i>Hidasi József</i>	Éjszaka (1996)	271
<i>Lidik Éva</i>	Egy asszony útja hazafelé (1996)	272
<i>Galajda Judit</i>	Egy év krónikája (1996)	273
<i>Paróczai Csaba</i>	Utak (1997)	274
<i>Petrőczy Éva</i>	Mikszáth-gyermekgyászdal (1997)	275
<i>Kupcsulik Ágnes</i>	néhány lényegtelen holmi (1997)	276
<i>Molnár András</i>	Értekezés a... (1998)	276
<i>Bodnár Erika</i>	Babonaköd (1998)	277
<i>Határ Győző</i>	Évidő (1999)	278
<i>Keszthelyi Rezső</i>	Közöny (1999)	279
<i>Fabó Kinga</i>	Csak ha muszáj, samuráj (1999)	280
<i>Fecske Csaba</i>	Nem tudhattuk (1999)	281
<i>Nagy Gáspár</i>	Májusi víg-szomorú nóta az bolond világ sípjára (1999)	283
<i>Kiscseri Mihály</i>	Régi pályaudvarok, kikötők felé (1999)	284
<i>Pintér Lajos</i>	Levélféle (2001)	286
<i>Turczy István</i>	Jó név s erény (2001)	288
<i>Baranyi Ferenc</i>	Tarjánig Urbinón át (2001)	289
<i>Tőzsér Árpád</i>	Régi szövegek albumából (részlet) Balassagyarmat (2001)	290
<i>Kányádi Sándor</i>	A Corcovado Krisztusa (2002)	291
<i>Utassy József</i>	Tengerparton (2002)	292
<i>Szenti Ernő</i>	Elrontott variáció (2002)	292
<i>Jász Attila</i>	[Egyszínű zöld] (2002)	293
<i>Vörös István</i>	A valóság nélküli ember (2002)	294
<i>Nyéki Lajos</i>	Idegenben (2002)	295
<i>Varga Dániel</i>	Madárhajó (2002)	296
<i>Konczek József</i>	Nem létező táj (2003)	297
<i>Babiczy Tibor</i>	Recitativo (2003)	298
<i>Kukorelly Endre</i>	Valamit lepecsételt akkor az a szent (2003)	298
<i>Kántor Péter</i>	Ahogy egy parkban (2003)	299

Válogatta: Dukay Nagy Ádám

A borítón Sz. Nagy Mária alkotása látható. (Fotó: Buda László)

# Palócföld

Irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat  
L. évfolyam  
2004. Költészet Napi különszám

---

Főszerkesztő:  
PRAZNOVSZKY MIHÁLY

---

Főmunkatárs:  
NAGY PÁL  
(Párizsi Magyar Műhely)

Szerkesztők:  
DUKAY NAGY ÁDÁM  
DR. KOVÁCS ANNA

BAGYINSZKY ISTVÁNNÉ szerkesztőségi titkár  
Telefon: 32/310-140

---

A Nógrád Megyei Közgyűlés folyóirata.  
Kiadja a Balassi Bálint Megyei Könyvtár,  
3100 Salgótarján, Kassai sor 2.

---

Felelős kiadó:  
OROSZNÉ KATONA ANNA

---

Készült:  
Egri Nyomda Kft., Eger  
Felelős vezető: a vezérigazgató

Lapunk megjelenését támogatta:  
a NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG  
MINISZTERIUMA és  
a NEMZETI KULTURÁLIS  
ALAPPROGRAM



Szerkesztőségi fogadóórák:  
kedd 16–18 óra között

---

A szerkesztőség levélcíme:  
3101 Salgótarján, Pf. 270  
Telefon: 32/416-777  
Fax: 32/316-482

Internetcím: [www.bbmh.hu/palocfold](http://www.bbmh.hu/palocfold)  
E-mail: [palocfold@bbmh.hu](mailto:palocfold@bbmh.hu)

---

Terjeszti a Balassi Bálint Megyei Könyvtár,  
előfizethető ugyanitt.  
Folyóiratunk megvásárolható  
az Írók Boltjában  
Budapest VI., Andrássy út 45.

---

2004-ben megjelenik 6 alkalommal.

Ára: 300 Ft

Előfizetési díj egy évre: 1 500 Ft

---

Kéziratokat és rajzokat megőrizzük,  
de nem küldünk vissza.

---

ISSN: 05555-8867  
INDEX: 25925

---

Nógrád megye Madách-díjas folyóirata  
(2004)



DOLINKAI VÁLTOZATOK

(részlet)

RADNÓTI

Ha érzed még a tegnapot a mában,  
A vérszagot az akác illatában  
Kezedbe keskeny Radnóti-kötettel,  
Hogy honnan fújja, soha ne feledd el  
Piszok bűzét e dúsförtelmű század,  
Szívedbe véd a gyötrő Eclogákat.  
Ha június virágszagú szelében  
Aknamezők, vagonok döglehével  
Találkozol, tudd, honnan fú a szél,  
S csak lelkesedj az akácillatért.  
És követeld, hogy lenghessen a hinta  
A völgy ölén, daloljon a Dolinka,  
Harcolj, hogy sétálhass e vén ligetben  
Szabadon, nem „erőltetett menetben”!

[1954]

A NAPBAN ÁLLVA

A gőgös parasztházra haragudtunk nagyon  
Sokszor hallottam apáméktól, hogy  
elfogja előlünk a napot  
és csakugyan, amikor óriás kapuja  
kinyílt, az ablakunkba özönlő  
fénybe bámulva én is gyűlölködni  
kezdtem és arra gondoltam: a bátyám  
talán nem hal meg tébécében,  
ha Kósikék nem építenek odaát  
olyan nagy magas házat  
(a főutcában is volt nekik kettő!),  
vagy ha a miénk is akkora legalább...

Ez jutott eszembe ma, amikor  
a nap hajnali sugara  
a fiam ágyához surrant,  
hogy elfordította az arcát  
picit aludni még:  
akkor a nagyszárnyú ablaknál  
a napban állva homálylott vissza  
emlékembe a kép:  
akkor a nagyszárnyú ablaknál  
a napban állva homálylott vissza  
emlékembe a kép:  
konyhánk sötét sarka a vasággyal,  
a rozsdásperemű sparhelt  
és azon túl az apró négyszög,  
amelynek rácsain szorongva  
loccsan be a rosszkedvű reggel  
szürke pocsolyája.

[1963]



---

Jobbágy Károly

## EGY NYÁRI UTAZÁS EMLÉKEIBŐL

ÚJRA MOSZKVÁBAN

Az *Arbát* lám, semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

A *Gorkij* utca mögött házsorok,

kicsik, kopottak, észre sosem véve;

az udvarok sivárak, porosak,

az ablakokon pattogzik a festék

úgy, mint akkor...

úgy, úgy,

de mégsem úgy!

Valami mást érzek én...

Az esték!

Igen! Az *Arbát* mit sem változott,

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve,

de...

megérkeztem,

s máris meghívott

Szergejev, fagylaltra s beszélgetésre

a lakására, s nem félt semmitől

és másnap

Martinovnál vacsoráztam...

Kuzmint?

– Hisz olyan kevés az idő! –

fel sem hívtam; Kravcsenkót nem is láttam.

S ha megtudják, hogy városukban jártam,

Úristen, mi lesz? Milyen nagy harag...

Ki itt élt hajdan, az, az érti csak,

hogyan mi ez, s miféle változás van.

Az *Arbát* út semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

Az emberek...

ők változtak nagyot.

Mert *barátaim* mertek végre lenni.

[1964]

---

Polgár István

## SZÜLETÉS NAPRA

Ma is egy súlyos éved tűnt el.  
Szomorú vagy, de titkolod.  
A balsors játszott életünkkel,  
Rámpazaroltad szép korod.  
Nem az vagyok, akinek hittél?  
Kezedre hajtom a fejem.  
Hóval, faggal támad a gyors tél.  
Hülök, szorítlak mereven.

[1965]

Vihar Béla

## ÁRNYÉK

Ballagva  
az éjszakában,  
halad előttem  
az árnyam,  
és úgy tűnik  
most egyszerre,  
mintha ott  
az apám menne;  
ráismerek  
főtartása,  
karja, válla  
alakjára,  
látom hajdani  
kabátját,  
világító  
szomorúságát;

---

az apám  
e hosszú árnyék,  
mintha a nyomában  
járnék,  
ahogy egykor  
gyermekléptem  
követte őt  
a sötétben,  
s mintha most is  
így vezetne,  
szótlánul  
a végtelenbe.

[1966]

Paróczai Gergely

### SZERETTEM MINDIG...

Szerettem mindig a nyári éjszakákat:  
a magot szülő föld nehéz szagát,  
tárt ablakok, vizek sötét csendjét,  
s a vizek-menti álmos békakórus  
mély-tónusú nyújtott énekét.  
Szerettem mindig a szerelmesek tükrét:  
a változóan fogyó-növő holdat,  
s a holdas terek bársonyos homályán  
lüktető tücsökzenét.  
Szerettem mindig a csókok pihegését,  
és szemet húnyó platánok alatt  
lányok mellein bicsakló öles férfivágyat,  
s a legszebb altatót: ahogy az égnek  
néhány halk virága dalolja illatát.

[1966]

---

Papp Lajos

## RONDÓ

A fecskék  
tavasszal fészket  
építenek majd akkor is,  
mikor mész-fehérré a fű,  
a víz fekete korommá  
s az égbolt, meg a tenger  
narancsrőt  
máglyává leszen;  
Ha mi nem leszünk már,  
a fecskék  
akkor is fészket építenek  
és testünk hamuját  
építő sárrá dagasztják  
apró szájukkal  
a fecskék.

[1967]

Mezey Katalin

## ÍGY KÉSZÜL

Járunk az egyhangúság  
emlékművei közt,  
hol  
oszlopot  
épít a  
vízcsepp,  
csak a türelem,  
csak türelem,  
csak türelem.  
Jég ül a szempillánkra,

---

ráncboglyaik hullnak az arcra,  
vállunkról lemossa a húst  
ez a csepp,  
de türelem,  
Így készül minden  
a föld mélyén,  
ideleln,  
csak türelem,  
csak türelem, türelem, türelem.

[1968]

Marafkó László

## GLADIÁTOR ÉS LOTTÓÁRUS

Bár mentünk volna gladiátoroknak,  
most értünk sisteregne az aréna  
a nap égvehagyott gázlángján.

Mentünk volna gladiátoroknak,  
most bőrgolyó szálldosna előttünk rögeszme helyett,  
mely másoknak, mint a sugárzás, láthatatlan.

Helyette itt ténfergünk a nézőtéren,  
verseinkkel színes lottócédulákon,  
hátha kihuzatik a jövőről írt képlet.

Mint a másnaposság, kísért néha a világ megváltása,  
de ahogy bajnokaink a gyepen életüket és bérüket,  
velünk vagy nélkülünk a világ önmagát is megváltja.

[1969]

## HALLGATÁS

Üvöltő zenedobozként billegtünk  
elsistergő mezők között.

Kívülünk nem volt  
derengőbb világ.

Kocsink, az önként vállalt börtön  
magára húzta, mint ruhát  
az esti ég elgyöngítőn  
derús konkrétumát.

Nem féltünk semmitől,  
a lámpák

meglódult ujjai felböktek  
néhány kövér nyulat.

Alakítottunk motyogó-dalárdát  
amelyben ki-ki önmagán mulat.

El kellett volna mondanom,  
szeretem én az embert,

ki annyi utazás után  
magához visszatér.

A sok jó gondolat

összegyúrte a nyelvem.

Megbocsájtottak hallgatásomért.

[1971]

## EGY TANÁR EMLÉKE

Elöttem arca: bölcs, kutyahú szeme,  
deres bajúsa, ékszerű álla, nagy,  
remrandti homloka fehérre,  
és mosolya: szüreték kavargó  
viháncain túl sárga, lilás, smaragd  
szőlhegyoldal, szilvasor között  
ringó takarulószekér a  
a vérevő nap arany tüzében.  
Emlékekből szőtt álmodozás. Tüdő-  
vészes leányka holdszerűen fogyó  
kísértet-arca. Egyre árnyabb,  
s távol úgy, ahogy elfeküsznek  
jegenyeallék árnyai a tűnő  
alkonyvarázsban. – Munka marad, kemény  
hétköznapiok. Fiúk zsidongó  
arcai. És feledés. Bolondos  
nagy szurkolás: könyv izzad a pad alatt.  
Hány pele-, macska-, őzszemű gyermekarc  
keményült jellemmé szavától.  
S földreomlott letarolt reménnyel:  
tarolt a Sors. De ő a Kossuth-napon,  
hogy itt dübörgött teutoni tank dühe,  
s országúton vonultak árnyak,  
s dőlt el a gyenge: megálljt kiáltott,  
mert a kimarjult, sanda, kaméleon-  
korban komolyra vette a Ne ölj-,  
Ne árts-parancsot egyszerűen,  
mint a nap egyszerűen sugárzott  
a Marcal-menti földek arany-bíbor,  
s harmatbaszótt, zöld csíkaira, ezüst,  
bolyhosfejű fűzfákra, néma,  
jó legelőkre, kövér gulyára.  
Testvére mind megholt. Legutószor Az,  
ki csak adott, csak önmaga roskadott –

görcbült anyó... Vele beszélget,  
 s jár az akácaszegett dülőkben,  
 és látja égbenőtt, bekötött fejét:  
 már együtt lépik végig a temetőt,  
 élő, halott... de vén fej, új kedv:  
 zsondul a szelleme kék tavaszba.

1959

[1972]

Győri László

### VILLÁMLIK

Villámlik ez az este,  
 villámlik sietősen,  
 lassan itt az éjfél  
 s nem gyújtott föl semmit.

Csapkod az istennyila,  
 száz karral üt a földre,  
 karjai sorra hullanak,  
 és sorra újra nőnek.

Száz kéz vagy egy kéz  
 az éjbe csavarodva  
 rángatózhat,  
 a tűz  
 kibogozhatatlan.

[1972]



Solymos Ida

## ESTÉLY A KULTÚRSZNOBNÁL

*Konc Mártának ajánlom*

Zavart vagyok, mert beléptem e sárga,  
testmelegnek ígért borzadályba.  
Neve szokás szerint: lakószoba.

Itt látható a tárgyak alkonya:  
négertestű lámpa, posztókutya, girland,  
szekrényen, ajtón sokredőjű firhang,  
üleped alá horgolt csipke-ábra,  
párna szalmából, posztóból, delénből,  
préselt üvegváza, nyomatok az égről  
és csiricsaré korsógyűjtemény  
– hagyomány és műpártolás ürügyén.

Magam is dísz tárgy, ülök s nevetek.  
Csipegetem a datolyát, a szőlőt.  
Decens vagyok – mint pálya-csúcson hősnők.  
Én: kultúrtermék, szó, amely lebeg  
a vendéglátó képzelet egén,  
végig-nem gondolt sorkezdet,

LENNI: Cél,

hajtorony, whisky, távollét és beteg  
hiányérzet, mely kezeket keres;  
de nem, nem itt, ahova beterelt  
a rosszul tájolt gyűjtőszervenvedély.

„Szavalj valamit magadtól” – hánytorog  
szoba és kép, a ronda bútorok –  
nógat a fennkölt kultúrgyülekezet.  
De én egy más vesztőhelyre megyek –  
Ütés ne érjen, behúzom nyakam,  
árnyékomnak is csak didergése van.

---

Felületem alatt rég ragasztgatok  
védelmemre szótaghoz szótagot,  
mint akivel már Isten vitatkozott  
s ott feledte a mondat közepén...

[1973]

Páhi Péter

### HAJNALTÓL ESTIG

Batyuba kötött tejfehér hajnal,  
dülők végén vajúdik a keleti ég,  
harmat, reggeli vár a krumplisoroknál,  
harap a kapa lapos vasszíve,  
magához görbít a guggoló növény

A Nap korongját felemeli arcod,  
homlokod ráncából szivárog a könny,  
fióka-ördögök mezítelen talpa  
dobol az éhség sürgető ütemén.  
Szundít egy kicsit délben a kapa,  
morzsákért mond imát madár a lomb

között,

krumplivirágok köszönni látnak  
a dülő úti ballagásnak  
és hátad ívén búcsúzik a fény.

Vacsoracsillag kergetett haza,  
otthon a lábasnak Hold köszönt,  
simogatás zizzent felém,  
egy tányérnyi béke küszöbre költözött  
s szíveden ütött sebet  
a tú a folt fölött.

[1974]

ZENÉK IX.

1.

Az úttesten  
kifordult zongoraláb

szétfröccsent hangok  
a piros köveken

dó-mi-dó-mi-szó-szó  
dó-mi-dó...

2.

Levélcsupáló szél ez:  
nem röpít

külváros lelke:  
szárnyalástalan

és hirtelen  
papírlap villan:

négyszárnyas ablak  
olcsón eladó

3.

Se ág se fal se arc se szín  
se nyár se ősz se tél  
se domb se kert  
se se

Csak ág csak fal csak arc csak szín  
csak ág csak fal csak arc  
csak ág csak fal  
csak ág

[1976]

---

Veres János

## VIDÍT AZ ÉG

Hírt hoz felőled felhők vattaszárnya,  
falunév-tábla csábít, csal feléd;  
vidít az ég, hogy ne zuhanjak gyászba,  
de – énrám sötét út vár s vereség!

A forgószelet szivárvány hasítja,  
tükrös tűzhelytől ível szívedig,  
törvényeinket táncos tenger írta,  
morájától a holt is felszökik.

Leszegett fejjel éljek? Számkivetve?  
Zuhatag zúg át rajtam, jéghideg.  
A mindenség özönlik szép szemedbe,  
kísértéseid játszó delfinek.

Sokára-jött napos vasárnapom vagy,  
a látnokság hát újra ránk maradt;  
tudatontúli titkos parazsunkat  
ápoljuk elszántan a por alatt!

Hangod már merő lefojtott hevesség,  
a vén eperfa értőn bólogat.  
Ne túrd, hogy kedved csúf gyomok  
kikezdzék,  
foggal, körömmel véd meg jussodat.

Nyomnák a számat telt méregpohárhoz,  
te győzz, ó, hívás édes jajszava;  
az se baj, ha a virradat megátkoz,  
fúzz össze minket, bársony éjszaka.

[1976]

STÍLUSGYAKORLATOK A HETVENES ÉVEK  
AVITT DIVATJA SZERINT

BÚCSÚZÓ SZERELMESVERS

veszendő velencém  
szomjam: olthatatlan  
sári-fű-virágom  
súlyos sárba fagytam  
istrángom: feszülő  
gúzsok gúzsa: bilincs  
meszesült jövődő:  
varangy hasán a kincs

oldj meg víz forrás  
esendő  
egemet gyalázó emlő  
maga farkába harapó  
végtelen  
fekete erdő

mert ágyadban  
fertelmes vonalkák  
miniszterpapíros-algák  
szabnak-szabdálnak  
húsomat marják  
mellékdal:

legyen hát kedved égi csendes  
ha kell átkos ha kell engedelmes  
álmodban átmegy az utcán a kedves

---

## VOLT EGYSZER EGY ŐSZ

Karéjos szél, felhő, sásszilánk.

Láng:

tarjagos, fáradékony.

Az elszórt szóra ma ki vigyáz?

Visong a koldus alkony.

A keréknyom csenddel, levéllel van teli.

Riadtan peng a drót fenn.

A som vesszeit tördeli.

Őrtűz mögött kókad az isten

Elégsz kiselejtezett pöreimben.

■  
a gond gyaláz meg

estére elfáradsz

láz koptat

elnyúz az idő

készül a varjak foldozta

pimaszul silány szemfedő

egy reggel a kút vizén jég

arcodon ámulat fészkel

péntek lesz

korcaira szakad a nap

köldökén feketült éggel

a várandós éj meghasad

[1976]

---

Restár Sándor

## ŐSZUTÓ

lehullni készülő levél lüktet testemben  
novemberi szívhang vigasztalja  
az álmatlan éjszakát  
késő  
– söprűvel kezemben meghalok

[1977]

Tamás István

## ÚTSZÉLI

költőnek  
tartsatok  
ki koldulni  
az ernyőt bontó  
kutyatejhez jár  
Virágcserepbe  
macskatövist ültet  
ha barkák halnak  
megerőszakoltan  
sörtés szívetekből  
ha meggyalázva  
menekül a nyár  
Hazám fölé  
bogárháton  
nyargaló visszhangból  
madarak vernek sátrat  
Napot kóstol  
holdat cipel szarván  
komatálat  
s kézfogóra társat  
a csigában omló  
bontott árvalányhaj

[1978]

## MAJD MINDEN MEGBOCSÁTTATIK

Majd minden megbocsáttatik –  
a mentők szirénahangja  
a tűzoltó- s rendőrautóké is  
s meg az idefehélő kórterem  
a flegma ápolónőkkel  
Megbocsáttatnak az utcák kockakövére  
prostituáltak vérével írott  
jelszavak  
meg az idegen combok harapófogói  
s tán a vérrel világra buggyant  
porontyok is

Mert egyszer mint tekenőt  
magamra borítom a Földet  
lábam ujjhegyén pörgetem  
s e szabadtéri előadáson  
csak bámulnak a csillagok  
pedig e világvégi huncutkodást  
a politikusok is tudták valamikor

De most még neki az éjszakának  
a vászonra kitoccsant lápnek  
neki a fürdőkád tengerének  
neki a kirakatüvegnek akár  
neki a parókás próbababáknak  
s elő a német hajszárítóval!  
mert fantasztikus  
mennyire csapzottak vagyunk

[1978]



RÍMEK ÖTVEN FELÉ...

Rímek, ritmusok, boldog Isten!  
a fogcsikorgatás erős,  
az ősz tüzei már ropognak,  
visszhangjaként a századoknak,  
Jeanne d'Arc arca ismerős –  
Alattam az ősz bús máglyája,  
csupa rőt levélből söpörte  
össze az ősz mindentudó szele,  
én meg tépem húrját a szónak,  
hogy fölzendüljön a zene,  
Rímek, ritmusok, boldog Isten,  
ki egykor a Mindenség valál,  
mikor nem fogott őseinken  
nyílhegy, kopja, ellenséges halál,  
halld meg magad, a fogcsikorgás  
talán egy jövő új zene,  
ha végigrezeg majd a húron  
az igazság szelleme,  
minden javunk, mit az idő ad,  
meghosszabbítva életünk  
parttól partig, ahonnan lépünk  
s hová jöttünkben elmegyünk.

[1979]

A SZERELEM

látod a szerelem itt áll megint  
púpos hátát a resti-pultnak veti  
és félszemével ledéren kacsint  
de van egy másfajta szerelem  
ő első osztályú szállodákban tölti napjait  
és esténként a hallban üldögél  
szoknyája el nem takarja combjait  
cipője talpán kis cédula  
ha elolvasod csuklás jön rád és  
összefut szádban a nyál  
a cetlin a mai éjszaka ára van  
szédülsz proletár  
mert hiába hántja hideg halomba  
fémek fénytestű forgácsát az esztergakés  
nem telik meg bukszád annyira  
hogyan futná – akár egyetlen  
éjszakára is – az  
elegáns szerelem bájaira  
marad a púpos és félszemű szerelem  
ott a resti-pultnál  
őt szereted és tűzmellű nőkről álmodozol  
szédülsz proletár  
holnap az esztergakés elédhántja  
– mint eddig is annyiszor –  
a JÖVŐ-be vetett bizalmat  
mert amíg lesz esztergakés lesz szerelem  
igaz hogy púpos meg félszemű  
de lesz szerelem  
a napok telnek  
forog forog  
a befogott anyag  
és a Hotel Becsületben  
bermelint ígér Leának  
egy argentin lókereskedő

[1979]

---

Csajka Gábor Cyprian

## TÍZ KÉRDÉS HERR MEGFOGHATATLANHOZ

?

lehet-e szántani a vereséggel  
lehet-e vele ölni  
a türelem nagy szótárát ki küldte  
csak temetők értik a jelszót

\*

mindig Hold-hátrálásra igazított  
szemmel – ki sír az évszakok  
négyszögébe zárva – kinek jó  
ez a szájnélküli lárma – ez a  
selyemrongyként lenyelt beszéd

hol hűség mértéke önpusztítás  
mi ott a legnagyobb kegyelem  
ki lenget fehér zászlót a szívemen  
milyen a kétéves halottak arca

?

[1980]

Tóth Erzsébet

## KIHAJÓZNI

A havasi gyopárok szemével  
ha sokáig lehetne az egyetlent nézni,  
a legelső sugárban megnyugodni,  
ahogy múlt századi nők összeroskadnak  
könyvekbe préselt virágok alatt,  
ahogy lassan belehalnak a szelídségbe

a futóhomok-hajú tájak,  
vagy ordítani egy utolsó a legnagyobb  
magasba,  
a sötét csillagok arcát megérinteni  
Hölderlin toronyszobájába,  
vagy a csillagtalan ég alatt  
egy szirénás autó száguldana velem,  
a ruháimból, a hajamból kéne  
elköltözni,  
az emlékeimből elutazni,  
egy sosemlátott folyó, hegy  
talán téged is eltakarna,  
kihajózni az agyamból,  
egy Nap nélküli és víz nélküli óceánra,  
emberiség nélküli Párizsba,  
csilloghatna a szemem egy teremtés  
előtti tájra,  
akár Csontváry tejfehér lámpája,  
de addig csak a vér nézelődik  
a valamikori szemfehéren,  
csak a múlt jön el értem,  
kullog mellettem mint egy félszemű  
kutya,  
és körül rózsá-dögök, május-romok  
mutatják az utat,  
és mint egy visszautasított ajándék  
szomorúan ballag elém a Tisza.

[1980]

---

Romhányi Gyula

## TÜKÖR

Az arcodon azok a ráncok:  
a tenyeremből loptad őket.  
Az arcomon azok a ráncok:  
a tenyeredből loptam őket.  
Talán ütések,  
talán simogatások nyoma –  
talán kevés örömünk  
kövült színmásolata

[1980]

Zalán Tibor

## ORGONAVIRÁGZÁS

Ez a hajnali eső véres már  
A telefonomban laksz  
minden beszélgetésembe beleszólsz  
minden mondatomat állítmányig vetközteted  
Rosszkedvemmel együtt lehallgatnak téged is  
Azt mondd: orgonavirágzás az agyamban terjedő iszonyat  
Mert mikor elmész egy vágóhíd fényei gyúlnak  
vörösén koponyámban s szememen át  
elfolyik a vérem – mikorra visszaérsz  
Ez így van jól mondd nyugodtan így rendeltetett  
darázs falja szívét ki véremmel éjszakázik  
És hallgatva a hátam mögé állsz  
mikor a redőny pengényi rései közül figyelem  
eljönnek-e értem Elmennek-e értem Hajnal van

[1980]

---

Brunda Gusztáv

## UTOLSÓ SZAVAD

Halálod oly hétköznapi volt,  
mint a bogarak roppanása  
súlyos talpak közönye alatt.  
Megzavart lelkünk kocsonyává  
szégyenült a gyógyulásunktól,  
s ha arra gondolok, utolsó

szavad is a hitetlenséget  
kellette a vizeletszagú kék  
szobában, kigyúl bennem a kétség.

Hol kezdődött a hit,  
és hol ér véget a tudás?

[1980]

Körmendi Lajos

## HÉTKÖZNAP

Ennek a holdszemű, napszemű vézna fiúnak az arca már vénembert  
formáz.

Issza a tejet, bámulja a cserépkályhában vergődő tüzet, odakint fel-  
vonítanak a kutyák.

Magától bekapcsol a televízió, idegen nyelven gajdol, minket  
mutogat, homlokunkon vakító bilyog lángol.

A gémeskút ostora szaporán lemerül, feljön, a vályúba ömlik a víz,  
teremtett lélek nincsen sehol.

Akár a véres hús, olyan az ég alja, tatárkodó szelek bandáznak a  
sziken.

[1981]

---

Endrődi Szabó Ernő

## EGYEDÜL

*hommage á József Attila*

két lábnyom a szigorú tárgyilagos homokon  
(és egy halk kérdésben kivérző szavak –  
kinek szólnak kinek szólhatnak ameddig szem  
ellát sehol más ember csak a szigorú  
tárgyilagos homok és a kérdésben a  
hiábavaló gondolat:) Uram?!  
hová tűnt a tenger?

[1981]

Zonda Tamás

## VELÜNK AZ ŐSZ

Lassan véget ér a nyár.  
A sétány mögötti rétről elveszett  
a pengezaj, most majd a táskarádió.  
Gyűrött bánatunk fűzfákat keres  
majd,  
a párás esték bolyhos völgyek  
ölébe fészkelődnek,  
a hélium-robbanás  
lassan tükörtojás lesz.  
A Körúton gyógyíthatatlan bánatunk  
kezdjük rugdosni a gesztenyékkel.  
Veled vagy nélküled, még nem  
tudom.  
A törvények zsibongó kérdéseimmal  
majd most sem törődnek.  
Az újra újabb következik, de a kajmán  
enyészet már munkál is benne,  
hosszabb útra készítetve:

visszaadni egyensúlyát a Rendnek.  
Remélem, szívemből is telik majd  
egy kedves jácint illatára egyszer.  
Bizony remélni kell most az  
összetartozást.  
Nehéz lenne szemed nyarától  
is elszakadva  
penészes ízeket kutatni újra.  
Reméljük maradnak titkok  
feltöretlen.  
Reméljük szép ősz következik,  
mályvás, mézgyöngyű ünnepély,  
hiába szeretné arcainkat  
öregre karcolni a kapkodó idő.

[1981]

Vaderna József

## TENGER

Ki vonszol itt maga után  
nagy halat? S hol sütkérezhet  
egymagában a halász?  
A terek egymásbacsúsztak,  
Hemingway, röhögök,  
döglődik a ravasz mese.  
Összefüggő seb a tenger.  
Hullámok munkamegosztása:  
külföldön heverészek,  
tárgyilagos a drágaság,  
s a napszúrásos nők  
harmadfokú fagyások a nyárban.  
Európa hering-szálkáit  
köpködöm,  
nem tudva, melyik égtájnak,  
konzervdobozban  
csörömpöl Kamcsija.

[1981]



---

Pardi Anna

## ALAPISMERETEK

az ember mivel meghal  
tökéletesen szabad  
az ember mivel él  
tökéletlenül rab

a menthetetlen angyal  
és a mentő ördög  
éles váltásban így együtt száll  
látásból ismerteti  
a láthatatlant

[1982]

Szepesi József

## BALÁZS JÁNOS FESTMÉNYEIHEZ

### A HAZUGSÁGOM

Mit leírni gyenge voltam,  
megfestettem gondolatban;  
kopott lelkem ím a vászon,  
rákenve a hazugságom,  
ami, ha fáj csupa vétek.  
Elbírja tán ez a lélek.

Igazságom talmisága,  
hazugságom igazsága,  
cifra-átok, tarka szégyen,  
ecsetelve mind e képen,  
ami, ha fáj csupa vétek.  
Elbírja tán ez a lélek.

---

Mit leírni gyenge voltam,  
megfestettem gondolatban;  
olcsó cégér ím a lelkem –  
rápingáltam önfeledten  
mindazt, mi fáj, ami vétek.  
Elbírja tán ez a lélek.

### HA ALVA JÁRNÉK

Éjfél után halkan  
s puhán, mint az árnyék,  
felkúsznék a falra,  
hogya alvajárnék.  
Tennék egy kis sétát  
s leülnék egy képre.  
De érdekes volna,  
a kép légynek nézne.  
Fent a poros csillár  
tetején a pókok  
kíváncsian néznék,  
miféle pók lóg ott.  
S kin cirádás ráma,  
aranyozott gyám-ék,  
melyen trónolgatnék.  
Hogya alvajárnék:  
a meglepetéstől  
– az lenne a dráma –  
saját képmásomnak  
leesne az álla.

### SÍRFELIRAT I.

Élt... fene tudja mennyit,  
titkára büszke e halott.  
Mindent elért és... semmit.  
Szenvedett, küzdött, alkotott.  
Volt vágya, nagy szerelme,

---

sírt, vagy vidáman nevetett:  
oly mindegy – eltemetve  
és nem hiányzik senkinek.

## SÍRFELIRAT II.

Megpihent végre – végleg.  
Nem bántja zaj, se fény  
élete legsötétebb  
s legtisztább fekhelyén.

## IN MEMORIAM BALÁZS JÁNOS

A lélek két sötét lyukat  
ütött komor koponyádon  
és ráncaid kisimultak.  
A baglyok fejüket összedugták:  
„meghalt – huhogták – a sátán”.

Az élet él tovább,  
az élt halhatatlan.  
S én alig álmodom rólad.

Talán, mert jól vagy...

[1982]

---

Faludi Ádám

## NÉLKÜLEM

A száj bevallja hogy  
mekkora

Az arc bevallja hogy  
pofátlan

A fej elaggott istenek  
szociális otthona  
meséli a szem

A láb  
szavatossági idejét  
térdig már lejárta

és a kéz  
a fel-nem-támadási szerződést  
megkötötte

Az illetékest azonban  
soha nem kérdezik meg

Az újjászületésnap köszöntőt  
évek óta hiába gyakorolja  
az árulások láttán  
mindig belesül

[1982]

---

Szikra János

CSEND

Kázmérnak

húsomba méreg rakódik  
cigaretázom  
ingem kigombolódik  
belülről fázom

idegem inga jojózik  
föl-le az álom  
halott nagynénim szólít  
élőnek látom

hajamba homály fonódik  
ülök hallgatok  
szép kis ügy könnyen bolondít  
akié vagyok

este van régen is ettem  
megvacsorázom  
                    ágyat bont üres szívemben  
saját hiányom

[1982]

Madár János

CSONTIG KIFEHÉRÜLT

Szememben zúg a szél. Szememben zúg a szél.  
Nincsen hatalma ennek a bogárnak, fölfordul  
vele a világ, fölfordul vele a világ. Sírt  
neki senki se ás, csak a jambusok koporsói  
cipelik parányi testét. Himnuszt énekelek

---

a kövekre. Könyörgések keresztjét cipelem.  
Lecsüngő kézfej: anyám arca, vacsorailatok  
gőzölgő tanyái, szárítókötélre lökött szegénysége  
a foltos kivetettségnek – száguld az idő  
temetetlen. Fehér lepedőkkel, libanoni ággal  
tereli szétszéledt ujjaimat. Rémulten nyerít  
a határban felejtett jegenye. Elszakítaná  
a dombokhoz kötött gyalogutakat. Hazatalálni,  
nagyapám szemében meglátni az istent –  
csontig kifehéřült lázakkal perelek. Csontig  
kifehéřült lázakkal perelek.

[1983]

Csikász István

## REMBRANDT-BALLADA

KOLDULVA kullogok utánad kutatva  
kötelet keresve meg a HÁROMFA  
egyikét, hát mért is rajzolok  
jaj mit csináljak  
s mikor a Rosengracht táján  
meglep a rendőr az ÉJJELI ŐRJÁRAT  
kikötöm magam az oszlopokhoz  
nehéz vagyok  
mint egy ardennes-i mészķő  
és évszázados mint a házak  
homlokomra enyhe penész nő  
elsötétülök mint az éjféli árnyak  
beszippantva a sós illatot  
amit a tengeri szél hoz:  
a gondolatom utánad gondol  
a parttalan partokon valahol  
s a leideni malomhoz fut ijedten  
a láthatártalant elködölve a lisztbe fúj:

---

barna homály-anyó csoszog a végtelenben  
és a vásznakon kimerevedik mozdulatlanul

EGYSZERRE MINDEN feltolul:  
Zsuzsanna lágy fürdője forr  
a lombok közt kínlódva kéjelgő vének  
buja megriadt szemétől  
s felvillannak mint a bronz  
ragyás meggörnyedt koldusok  
éneklő bibliai arany-királyok  
félbevágott bikákkal áldozók  
fátyolos átkozottak  
bűnösök: önmagukból is kítaszítottak  
zúgó szárnyas vad nőstény-angyalok  
sejtelmes puhán-lebegő glóriák  
édes szelíd kis holland szűzmáriák  
megkínzott krisztusok zokogó férfiak  
semmibe hurkolva kezük

SZÁRNYAS vad angyalom: SASKIA  
bűvös kezében pirosan gyullad  
a szerelem-virág: öngyilkos kardok itt  
a boltozatos mellek bordáiban  
drága kis holland szűzmáriám:  
az ajtófélfának támaszkodik:  
HENDRICKJE tejízű arca sír  
ó jaj kárhozott krisztus-énmagam  
a megváltásért a földön maradtam:  
templomok hajók umbra-barna tenger  
elefántcsont-okker éjszakák  
jaj mester-mester-MESTER...!  
ítéleted  
beteljesül ma rajtam:  
a címek rangok menthetetlen  
posványba hullnak mint a pernye  
s ott is maradnak eltemetve:  
farizeusok főpapok királyok  
takácsok ünnepélyes céhe  
csapszékek csatornák népe

---

magunk megváltva itt ölelkezünk  
s én térdrehulló  
tékozló fiú  
lerongyolódva hiú  
kényszerképzetektől  
szertartás nélkül felkiáltok:

BOT végén ecetes szivacs  
nem végeztetett el  
halálunk után tovább szenvedünk:

[1983]

Kiss Dénes

## A PILLANAT ÁTÉLÉSE

### 1

Ahogy a pillanat az időből foszlik  
s elővillan az ismeretlen rétege  
hús nem fedí fogak oszlopsorát  
nem tudod: sír-e a múlt vagy nevet-e  
és nem tudod a homlok-mögöttit  
könnyek üvegén fürkészve át  
S aki befelé sír mit mutat?  
Az eljövendőt és önnön magát?  
Vagy valami istenverte sorsot?  
A holnapba kapó kéz még béna!  
A tegnap sem a jelenvalónak  
megfogható morzsa-maradék

### 2

A pillanat az időből kifoszlik  
de nem szövetdarab cérnaszála  
mit túbé fűzhet a tapasztalat  
s fércelhető új és új ruhába



---

Roppant erő ami megteremti  
s roppant erő amit megteremt!  
Szüntelenül egymással vakítja  
a lehetetlen vulkánkodó benti  
s nyugalomával lenyűgöző kinti  
kínvallató örök végtelent!

[1984]

Fodor Ákos

### EGY HÁLAADÁS

Nemigen van világ. Ami mégis  
lenni tűnik: többnyire érvénytelen. De szobák  
vannak, itt, ott. Egy-egy szoba mindenütt van.  
Szoba, ahol üldögegni, feküdni, föl-alá járkálni jó; ahol  
meg lehet szólalni, de nem muszáj.  
Ahol együtt lehetsz, vagy egyedül lehetsz, ahol még  
a csend is lehetséges – szobák, ahol  
nem erőszakolnak meg, nem fosztanak ki,  
nem aláznak meg ok nélkül, szünet nélkül.  
– Jó, hogy vannak szobák.

[1984]

Czigány György

### AZ ÉJ FILMJEIBŐL

Megintetvén álmában József  
eltérül Názáret felé.  
Titok: talán Isten üzen vele...  
Hisz álom vezet napkeleti bölcseket.

Város: csordultig látvány.  
Maguktól, pontos részletek.  
A korlát hűvös könyöke.

---

Medencék fala, mozivászon.  
Amott a kert, a ház. Egy erdő.  
Kihajló test – se én, se te –  
az ablakon:  
statisztának fogad az álom,  
s feledve léteimet  
mint barmát pásztora, terel  
– törvénytelen teremő –  
elmém édes művészete.  
Csak ámulok, hogy nem csodálkozom.  
Finom motor zubog: miért ne  
hajtanám  
fejem a kóbor oroszlán szívére –

kutyányi állat ez, vidám  
a város címerében. Virágözön  
a lányok nevetése  
és hetyke is, akár a lejtős háztetők.  
Fala? Cserép? Piros, vagy szürke?  
Látom, színekhez nincs közöm.  
Szólít s futtában átölel:  
sosemlátottra ismerek –  
cukorka ízű lihegését  
– már nincs itt – mégis hallgatom.  
Pajtásaként fogom kíváncsi kezeit.  
Gyereklány?! Szent Teréz?!  
Két biztató hidacs kaként a felnőtt ív:  
nyugodt szemöldöke. Elfordul.  
Elfelejt.  
Mezítlen háta van. Kapu a háta és  
keze-kilincse sárgaréz.

Szemét ez csak, az emlék szennyvize?  
Mekívánt erőszak: titkolva méz?  
Fény-ürülék: tündér salak csupán?

[1984]

---

Fodor András

## ÖRÖM

A sima, tág ég összehajló boltja  
kék diadallal őrzi fent magát,  
árad a langyos szél, belémbotolva  
mellemre szegzi rétek illatát.

Ezer sugárzó képet szőve, bontva  
sziromfehérben remegnek a fák.  
– őt látom lépni, úszik habruhája,  
hajfonatán aranytűz zsizseg át.

És megmoccan a közöny néma szárnya,  
halkul a csend és zajosul a lárma,  
mélyebb a menny, dacoskodóbb a fény,

de bennem biztos elnyújtózva terped,  
mint széles, zöld mezőben két kis gyermek  
a minden és a semmi könnyedén.

[1984]

Ladányi Mihály

## EVOLÚCIÓ

A társadalomra  
írja az újság  
feltétlenül jó hatással van  
harsogja az újság  
az egyéni érdekelttség elvének  
szavalja az újság  
demokratikus elterjedése miáltal  
krákogja az újság

---

bebizonyosodik hogy egyetlen elvből  
bizonygatja az újság  
is lehet több elvet  
dadogja az újság  
a klozett szögén.

[1984]

Ádám Tamás

## NINCS MÁR VÉDELEM

*Pinczési Judit emlékének*

Nincs már lombja a csöndnek  
hát túléltelek  
nincs már védelem Judit  
csak a mozdulatlaná dermedt  
váróterem  
csak a kréta por tenyereden  
„Fiatalon fogsz meghalni!”  
mondta a cigányasszony  
nincs már védelem  
verseid kiszöknek a könyvből  
zúgnak a harangvirágok

[1985]

## A MAI NAP MINT HOLNAP

Besötétedett. Íróasztalomnál ülök, téli délután,  
szemközt a fákon át a Duna, a szállodák fényei, vizes  
csillogás, itt bent száraz szeszmentesség, papírlapok,  
feladat, melynek egyik lehetséges megoldásához valami  
könyv kellene másik szobánkból. De ott most éjszaka  
van már, ott alusznak ők, akik – – –

Hová kellene

átmennem, hogy a meghatározás legalább egyik lehetséges  
megoldásához szót találjak, elképzelést, keretet, melybe  
beilleszthető, amik – – –

Ők. Tíz pár szem, tizenegy pár

szárny, és fogalmam sincs testhelyzeteikről. Ők akik  
miatt ezt írom egyáltalán? Vagy akik nélkül könnyebb  
lenne írni bármit? Alig hihetem; és ki akar „bármit”  
írni. A könyv holnap kerülhet csak át, ennél kevesebbel  
és ennél fontosabbért sem lehet megzavarni őket, holnapra meg  
már nem kell a kiegészítő eszköz, holnap délelőtt már  
postára adom csekély ismertetőmet.

És hajnalban, reggel

nem lesz módom dolgozni. Azaz...nem hagyom olyankorra  
a dolgozatírást. Fölkelek ötkor, kimegyek a konyhába,  
a már ma előkészített ennivalót, vitamint, zöldfélét és  
minden egyebet kiszedegetem a jégszekrényből, ez nap mint  
nap ugyanígy történik, még hajnali sötétben, már „holnap”  
mindig; ha akarom „ma”, de ők még alusznak. Ők most már  
alusznak, én még soká fönn leszek. Holnap már fönn  
leszek, ők még soká alusznak. Ez a tél egyik lehetséges, mai  
meghatározása. De hagyjuk az évszakokat.

Mintha egészen

más dolgozatok emléke jönne elő, ilyeneké, mint a vers  
címe itt, effélék – – – ki hitte. Változik a tartalom,  
ezek ők, ezek is, a látszólag mindig ugyanazok. Beszélek  
hozzájuk, beszélgettünk velük, ahogy nekilődül a nap, ez  
a bizonyos holnap, kapják a zöldeket, repkednek már, s hogy

---

vissza ne rakjuk őket házukba, a kalitkába, melyből máskor meg alig lehet kikergetni őket, vállunkra röppennek, fejünkre, ott foghatatlanok; egész cselsorozatokra van szükség, hogy egymás elől el ne vegyék a teret, az időt. És ebben egyenértékvényű, a látó s a vak, a „híres” s a rejlő. Bizonyosan ennyit mondhatok. A többi: találgatás. A minap elütött valami gépkocsi a Dob utcában, fölálltam, észleltem, hogy ez a dolog velem történt, de ép vagyok, bokámból dől csak a vér, ahogy a járdaszélnek nekirepültem, ívemből – – –

Minden

megtörténhet azonnal és végérvényesen. Nem foglalkozhatom valóságon túli számításokkal. A téli eleségről kell, a bentiek és a kintiek bizonyos – megint ez a szó – lélekszámát figyelembe véve, gondoskodjunk. Főleg ezt csináljuk ketten, és megpróbálunk írni róla. Legjobb feljegyzéseinkhez sem jutunk hozzá; minden másképp lesz a következő pillanatban. Ezért nem idegeskedem, hogy miattuk nem tudok átmenni most a szükséges segédkönyvért.

Ők már

nem *ma vannak*, ők vagy sehol és semmikor sincsenek most, vagy már csak holnap. „A mai nap mint holnap”, ki hitte volna, ilyesmiről lehet írni, s mennyire! Mennyire ugyanaz maradt a lényegesség – ha volt valaha! És volt.

Mint aki iskolai

dolgozatot ír ma is? Határidőkre összeállítandó válogatást, a következő munkát a rend és minden egyéb kedvéért lehetővé tevő időbeosztást valósít meg, rosszul már inkább, mint jól – – – nem leül „zenélni” nekik, velük a vállán, a lábán a pedálnál, vagy csak egy fotel karfáján egy poszátával, aki odavisz a billentyűk fölé, és a bel canto annyi, hogy a szedres-sűrű totty ne okvetlenül a fehérre-feketére hulljon, de ha oda, az is törölhető. Mint egy félreütés...

Most este,

már éjszakába fordult sötétben írt is, ez mind nincs. Nem láthatom a fehér szárnytollakat, a sánta lábat, a kúpos csórt a kikopott pofatollak tövével, a pirosan-gyulladt „bokát” nem hallom a lihegést, nem látom a repülni vágyakozó szárnyemelgetéseket, nem mászkálhatok négykézláb a szőnyegen, miközben barátném, nyolcadik éve itt így, magvakat szedeget csőrrel

---

a szőnyegről, a takaríthatatlanságban...

Semmivel nem

vigasztalnak most... alusznak. Elcsüggednem se szabad; ki tudja! Már a holnap hajnalra gondolok, megcsinálok éjfél előttig a másfél-két flekk ismertetést, nagyon szívesen. Ez voltam én... megtettem, amit lehetett... ég veletek; annyira „holnap lesz csak ma”, hogy az éj vaksága is láthatatlan. És rég, rég túl az iskolás koron valami lehetőségem volt, íme, hogy arról írjak, hogy „a ma – igazából a holnap”. Lehet rá mondani bármit; de hát azt ki mondaná meg végre: „Mire is...”?!

1985. január

[1985]

Serfőző Simon

## ARRA KELLETTEM VOLNA

Vidékek kifeszített pókhálójában,  
csendjében elakadva,  
fákkal, e magas antennákkal se tudtam fogni  
visszhangot szavaimra.

Csak aki ugrifüles suhancként  
odahagyott otthon, földet,  
mert ott hagyták vele, a karonfogó  
üdvözlések őelébe jöttek.

Igazolhassa velem távlatait, lehetőségeit  
az idő, arra kellettem volna.  
Gondjaimból: nehézségeimből már nem kért.  
Máig nem akar tudni róla.

Az ég alá kicsapva hallatszík a hangom,  
amire csak a madarak neszelnék fel.  
A közönyben magában beszél szavam,  
hogy mégse némuljon el.

[1987]

---

Balázs János

[MOGORVA AZ IDŐ...]

Mogorva az idő,  
szűkülnek a napok,  
csapongó szél ver  
kormos ablakot,  
nem terjeng a napfény:  
szorongva bújdokol  
szomorú a tájék  
fekete alkonyon.  
Sapkátlan mezőség,  
az erdő is lapos,  
csak az én éjszakám  
köd-tornyú kalapos,  
feszkes kelevénytől  
ólmos és mérgezett,  
pedig a nehéz tél  
még el se érkezett.  
Elmegyek érte,  
mert hogyha késik:  
kötetlen reménység  
beleenyészik  
cifrán a kopárságba,  
ahol álmaim családja  
fekszenek rakáson  
és bizony maholnap  
fejemre horpad  
sárfalú lakásom;  
de ha a télben  
nagy hó lesz a tájon,  
nem félek, mert meglesz  
örökös lakásom,  
ahol rongyokba kötözött  
színes férges másznak  
s helyettem ők festik  
színesre a vásznat.

[1987]



---

Handó Péter

## BÚCSÚ

Lefordul a szemhéj.  
Ráncárcok szakadnak  
Isten küszöbénél.  
Kipirul a gallérkeretben  
a nyak.  
Temetlek már tiszta szívemben,  
elbukó szép alak.

1985. márc. 7.

Az első igazsággal szemben  
eljön a második.  
És szelesen, és kiverten,  
csillagok közé kiverten  
ballagok megint.

Alám, a vézna földre,  
bogarak apró neszezése szórva.  
Nincs, ki léptem befedje.  
Vonulok remegve  
és hallgatódzva.

1987. okt. 4.

1987. okt. 6.

[1988]

Szepesi Attila

## A MÁGUS ÉJSZAKÁJA

Nézte, ahogy tanítványai széthordják a könyveket, elgurítják a színes kavicsokat, a tégelyekből kicsurgatják a higanyt, meg a ként – nem tudták, melyik mire való, varázsszernek hitték valamennyit. Nyelve nem tévedt a titkos ígére, amit maga javára fordítani nem szabad. Feküdt és hallgatott. Nem tudott többet senkinél, eleget magyarázta, csak amit ismert, meg tudta nevezni – de nem hitték, hogy ennyi volna a mágusi tudás. Átkutatták a zugokat, a fiókok pormacskái közt a kulcsokat, a görbült szögeket. Hiába. Nézett utánuk, keselyű kölykei

---

után, hang nélkül és szánakozva. A varázslatra nem volt kedve többé –  
minek a névtelent szólítani, minek röpdülni szárnyak nélkül, elizzott  
éveken át, hol az arcok újrakelevenednek, minek az összetört  
üveggömbök füstjébe nézni újra, vagy gyógyírral késleltetni az  
elmúlást. Elég szembenézni az éjszakával, hol a rejtező férgek isszák a  
vért, iszap várja a húst, csont koccan a csontoz. Elég hallgatni, ahogy  
az eső veri az ablakot. Zörög a bádogtető.

[1988]

Kőrössi P. József

## ÚTINAPLÓ

az egyik tolmács  
mindkét nyelven elmondja  
amit a másik mondott mindkét nyelven

amit a tolmácsok  
hallottak egymástól maguk között  
a sok közül az egyik idegen nyelven:

csiga-biga gyere ki  
ég a házad idekinn  
síppal-dobbal  
nádihegedűvel

azaz: városnéző  
csöbörből vödörbe  
despokráciából esokráciába

[1988]

---

Sziveri János

## KÓMA

*Kinek? K. I-nek valamint T. L.-nak*

valami mégsem stimmel ha egyszeriben szabad  
elszólnom magam bár szabad szemmel is látom  
ami előre az most hátrafelé halad  
s mint sliccen át felmered előttünk bizonyos zátony

*ebben a városban minden olyan furcsa  
már fogy a fagy az égbolt oly igen szomorú  
ebben a városban minden olyan s hűgyszag  
már fagy fogy az égbolt a velünk egykorú*

*egy köpködő ablakán tükrötjás csap ki  
kint nem szűnőn dülögél locsog a város  
aki bent van másra sem gondol: csak ki-  
és elfele innen - levegőn lenni kevésbé káros*

s miközben imbolygom lázadó kobakkal elfele  
mint ádáz kártyacsatáknál - ismét az látszat csal  
netán markomba lüktetne szerencsém szerencsen alfele  
nem vagyok több nélküle: száraz hal

por permetez akármerre lépek könnyek kopognak  
mély sebeket sütnek kézfejem zománcán hoznak  
vagy visznek felismerem ez a mai ugyanolyan rossz nap  
nem feledem származásom emlékeim noha foszladoznak

*egyszer-másszor győznek a költők de csak  
a vadparaszt a kézműves a kisipar csuklik  
meg a buja munkás ha fogytán a ketchup  
és a szósz s mint a colstok mert teheti összecsuklik*

járkálunk ahogy a kísértetek Európa-szerte  
szent hajszára szövetkezünk hajszálra így  
magasztosulnak érdemeink – ha *kiérdemeljük persze*  
vigasztaló, hogy józanon fogant e frigy

---

világ és alvilág termékeny szerelme hangtalan  
léptek az olajon így fest amikor olajra lépnek  
váratlanul pedig várat magára kivillan az alany  
ocsmány képe – tűnhet szemünkben ez is néha szépnek

szódavíz serceg valamely hullahalovány reggelen  
s fülemben harangnyelvként vergődik egy hangya  
tessék boldog hencegésnek - a kérdést felteszem:  
akad-e kinek enyémnél kisebb a rangja

a munkások is de csak egyszer-másszor  
hívei lehetnek elvont anarchiának  
szervezetten bedőlnek mint rogyant házsor  
óh istenem tekintenél bár fiad tékozló fiának

miként a kivénhedt kísértetek vonulnak *arra*  
és aztán nagy hirtelen leereszkedünk a mennyből  
úgy teszünk mintha kapaszkodnánk föl a rozoga falra  
kiúszni kéne kiúszni legalább egyszer még e szennyből

egyre zaklatottabb költeményeket írunk ez rá  
– vagyis hát ez is – a példa felülmúljuk  
a maga nemében felülmúlhatatlan Pound Ezrát  
s megfeszülve napi olvasmányainkat bújjuk

föntről aki lefelé nézelődik korántsem láthatja  
velünk, hogy itt mi van közibénk valami beékelődik  
mint a levegőt a trágyabúz az eszmét áztatja  
a rög - mit hirdetnek hirtelen közéleti blődlik

magán kívül álldogál az ajtóban egy proletár  
fejet hajt előtte fesztelen Groucho képében a Károly  
eszméletlenül elhever, hogyha mer nem csatorál  
félszegen nyilatkozik immár a máról

tetten ért reményeinket sietve rakosgatjuk félre  
érkezésünk sincs megtanulni amit ma még nem szabad  
rothadást avar takar ha kínálnák akkor sem kéne  
a lehetőség szemrebbenés alatt elszaladt

---

egy köpködő ablakán tükörtojás csap ki  
már fagyva fogy az égbolt oly igen szomorú  
léha röpköd néha-néha s cimbalom vagy mi  
feszíti pattanásig húrjait mint homlokom redőit a ború

*item*

megtörtént mindez szeptember végén a Pesti Vigadóban  
ahová beszorítottam akár az ék testek közé a testem  
és betértem oda akkor előtte éppen elhaladóban  
résztvehessek magam is a Sziveri-féle költői esten

*Cigánysor, 1987. október–november*

[1989]

Eörsi István

## BESZÉD AZ ÉVFORDULÓN

Most elmondom, mért öltem meg, mért kellett Ábelt megölnöm,  
nem szépítem a tettem, mire jó az, ajh mire is jó?  
Gonoszabb bírót úgyse találok, magasabb bíró,  
bosszúra éhesebb el nem ítélné ezen a földön.

Mákszemnyi önvád nélkül vallok, hisz ezer Ábel  
kínja összeadódva egyetlen káini perccel sem ér fel,  
s az azóta eltelt pudvás gumójú hüllő-húsú évvel  
nem állja a versenyt millió széttört galambtojás-fej.

Ma már nincs arra szó sem, mennyit dolgoztunk hajdan,  
de bőség volt a jutalmunk s a ráadás: majdnem-béke,  
csak hála imára ne kellett volna járulni Elébe,  
ki míg robotoltunk, napfürdőzött magas Hivatalban.

---

Kit talált talpon a hajnal? És kit a lebukó nap?  
A tömérdek tigrissel vicsorgó tájék napestig kit lát?  
Ki túrja vinnyogva a földet? Ki fejt, ki nyúzza a birkát?  
Ki készít túrót, sajtot? Fagyúzó bundát, takarókat?

Alamizsnámból él s még hozzá én adjak hálát?  
Térdencsúszva köszönjem búzós, keserű veritékem?  
Ha csak lehetett, eloldalogtam és mulya szégyen  
festette pirosra arcom, hallván, öcsém imáját.

Motyogott homlokát földreszorítva s újból fölemelve,  
arcán egybevegyült a könnye, a nyála, a taknya,  
tépte, harapta a gazt, vacogott láztól sebes ajka,  
rángott és csuklott s laffogott rózsás, felpuffadt nyelve.

Apám komoran korholt, látva vonakodásom:  
„Nézz rám – huzakodtam az Úrral, bosszú és büntetés ő”  
korán meggörbült testét, szemében a farkasszagot érző  
birkák rémületét viszolyogva még ma is látom.

„Jól van, csak ne síránkozz” – s tudjátok, mi történt aztán,  
de senki se tudhat a büszke örömről, ami betöltött,  
midőn a tűzre gödölye-nyakból vérpatak ömlött,  
s nem szállt fölfele füstje, de nekem jött arcomba csapván!

„Nem kellek neki, hurrá! A magamé lehetek végre”  
S egy hangra riadtam, mintha gerincem fűrészelnék:  
„Tekints le szegény bátyámra, uram, emeld fel a lelkét,  
fogadd el áldozatát, mert szívem szakad meg érte.”

Ő sajnált engem – doromboló macska rokonát, az oroszlánt,  
engem, ki a sakált, a farkast pusztá kézzel is irtom,  
a köveket nála kétszerte messzebb és célba hajítom,  
elmém élesebb, szívem tágasabb s hallgassam, hogy szán?

Izmos a kezem, a lábam, fülem jó, szemem éles,  
vagyok valaki, bármily balsors szöges bakancsa a számon,  
és épp amikor meghódítottam végre halálom,  
jön ez itt könyörögni a szeménél üresebb nyáresti éghez!

---

A düh szememre hulló vérvörös fátyolán át  
láttam meghajlott hátát s egyszerre fölegyenesedtem:  
„Vagy ő vagy én!” Fölemelte karját, ahogy közeledtem,  
„Mit csinálsz, testvér? Egyetlen ütéssel szétzúztam koponyáját.

Az irigység vezette öklöm? Ó ember, sohase hidd el,  
bárhogy hirdeti ezt a nyámnyila ábeli fajzat:  
az alázatra sújtottam, de öcsémet találtam csak –  
úgy áldoztam fel, mint ő juhait: egyszerű szívvel.

Most ha vihar korbácsol, húsomba harap a veszett fagy,  
csontomon játszik az északi szél, hiába lelek tűzre,  
bármerről közelítem, élémjön, szemembe csap a füstje,  
torkomba fulladást töm, elüldöz, melegedni nem hagy.

*Márianosztra, 1957*

[1989]

Marno János

## A SÁTÁN KUTYÁJA

*Ladányi-Turóczi Györgynek*

sűrű sárga a köd, mint a méz  
sokszáz vég műselyem és szuterén szélcsend  
csótány verekszik (sic!), ikrát pedz  
*monológ*, a csúszós szegélyen  
amint a téma fogy, jön a megismerés  
lassú fényárnyú leheletpára és  
egy kézirat ára levegősár

holott nem hívnak sehogy; gusztus után  
céltalan szándékkal költök  
itt, gecizek a pince méhén  
s míg felváltva elbágyaszt-fölver  
a verset kikezdő szivárgászaj  
valóságul csurig megtelődnek  
a semmi sipolyai velem

---

de ha jó rossz helyen kapiskálok  
hamarost kibontakozhat hamis dokk-  
jából és a hajó; s ha nem?... még mást is  
vonakodnom kell majd közben látnom?...  
(piszkos talány!) mindenesetre  
mostantól óvatos leszek a szó-  
renddel, ne tőlem kapjon szagot

a dátum, és ne fogjon be a vers  
se többé...; gyűlölt hullámváz-metszetén  
szüntelen monoton ott verdes  
együtt a temérdek félholt kalózkép  
emez levet ereszt, azon a síkport  
könnyít – aljzat helyett van az alacsony  
mennyezet; tankóma, gumiheverő

hogyha a kutya felugrik, elérni  
a rongyot, a karóra húzott kesztyű  
becsapja mégis: torkán nyiszorog  
és sosem ér véget a kölyökkor  
ütleg, köpés nem csattan viszont  
sehol; hanem majd elcsöppen, mint egy orr  
tőle a világ, hosszúra nyúlik a mű-

élvezet – egyre kevésbé könnyű  
tárgulnom innét a kupac alól...  
mert mit lát az állat, ha körülnéz?...  
ívlámpás ködöt és az útfélen  
püffedt talpformát, mely ragad, mint a méz  
s mire a tudatára jut, már tétlen  
turkálózik a dolgok, nevek közt

fagylalja meg égeti a kényszer  
hogy *hűsége-a-lábh*oz még egyszer  
telten dobogjon; de hiú kísérlet  
az ennél pergőbb beszéd is; erénnyel a bűn  
mint egy üres savanyúságos üveg  
minden szót keresztülöblít, lesípol  
hasztalan kapirgál tovább, tüszög



az ember a piszkozaton, a füstzöld  
páracseppekből már nem vonható  
ki a hamu; lám csak, mondom, eltűnt  
az írógép is, dél van vagy éj, a tó  
körül sötét karéjban ér lapszél  
s a lapszéllel felkavart félelemmélyt  
a fenyves – hattyúcsorda és tündér

kar húz, bucskázik, röppen át meg  
át a gépkocsi hűtőtárca előtt...  
és most merre?, hallak, a bajor csend  
kellős közepéből, de csak a gödör  
emelkedik tovább a fejemben  
a szakadatlanul tartó, eszelő  
ülésszak, és nem látom, hol vághatnék

egy ugrással közbe; hanem úgy te-  
szek, ahogy a nő s a féltékenység  
fúlladt önkívületén kiönt az epe  
s aztán a szag, mint egy kócot, tüstént  
visszasodorít... esetleg vezess  
szólalok végre, ahová nem késő  
mármint, tartom magam a versezethez

ahol a nektár ab nihil keletkez...  
és felzeng a gyulladt bélhúr, nietzschét  
ünnepli a teljes orchestra  
(nevetve kacsintunk egymásra)  
megvan a csont, szikrát vet a selyem  
terminátor – és viszont egy ideg –  
öntvényű ág, mely mint egy dögorr, hideg

[1989]

---

Kemény István

## A KERESÉS

Két évezred kissé szétnyílt,  
Egy régész ott ásott és eltűnt.  
Fel-felerősödve szól azóta folyton  
a leírhatatlan régész-sírató.

Kezdjük meg a keresést, szálljunk vonatra.  
A vonatablakból az erdő széle messze,  
Addig még egy városka is: Cro-magnon  
s a határban mindenütt élénk nyugalom.

Szálljunk is le, a kis állomás üres,  
nincs busz, mehetünk a városig gyalog –  
az ajtók zárva. Az emberek az ismétlődő  
időutazások miatt bizalmatlanok.

Most menjünk be az egyetlen  
nyitott ajtón s a hivatalnoknak  
sírjuk el férjünk korszakidegen  
hangzású nevét,

vegyük át a műanyag tasakban  
a kőeszközöket, a karórát, a port  
és hajtsuk végre irtózattal  
visszafelé is ezt a keresést.

[1990]

Dobai Péter

## ÖNARCKÉP, TÜKRÖK NÉLKÜL

Az arcunk. Az arcunk csak talált maszk,  
amíg nem lesz társunknak arca is,  
amíg az arcunk – az összes arcunk! –  
társunk arcában át- és meg nem változik!

---

A testünk. A testünk a nem-merészelt meztelenség  
amíg egy viszont-test viszont-meztelenségében  
meg nem jelenik! És ebben a megjelenésben  
– mintha „*második születésben*” – társunk is magára riad!

A magány. Magányunk csak társunk magányában  
mélyülhet el, csak egy másik magány szavaival  
szólalhat meg az a dermedt csend, ami még anyaméhi,  
gyermekkori, kamaszkori és életfogytiglan!

A félelem. Félelmeink kiközösítenek mielőtt még  
hívásával életjelét küldené nekünk a közösség.  
Sajnos mindenki fél. Az egyszál ember is, a sokaság is,  
és a sokaságban rejtőző isteni hősök halál-ig-nemkülönben!

Miért vekkerre ébredünk reggelenként? Miért nem  
az öröm néma napórája ébreszti fényre az embert?  
Hát a szeretethez nemcsak szeretet kell?  
Ha a szeretethez is kell valami „*külvilági*”, akkor nem is létezik!

Kétségbeesett önarcképekkel teli „*nemzeti*” képtárak.  
Tükrökkel teli termek, hálószobák, fürdőszobák,  
elnöki paloták tükörfolyosói, vak üvegtáblák:  
senki nem ismeri fel *másoknak* önmagát!

[1990]

Cseh Károly

## SZÁLLINGÓZIK A HÓ

F. Cs-nak

Panel-toronyból nézed:  
krizantémszirmokat tépdés az isten –  
szállingózik a hó Átsuhan rajtad:  
talán kényszer-összeterelte népünkkel  
játszik *szeret nem szeret-et*  
Aztán csak a lenti betonon

---

korcsolyázó neonfényeket  
követi tekinteted:  
nehezüljön el a szemhéj  
s hadd suhogjanak fel a perzselők  
láng-rózsái a szögligeti udvarokon  
hol a hajnali fagy tövisei nem szúrnak  
és párnaropogása van a lépteknek  
a frissen esett hóban

Nem süvít odáig a nyolcvanas évek  
szárnyat mankóvá lefokozó parancsszava

[1991]

Bodor Béla

## REMINISZCENCIÁK

barátkozván a forróval s a langgyal  
(óg-móg a Góg): de Magógra maradtunk!  
fejünk fölött egy hímszeráf (értsd: kangyal)  
őrangyalog: mit vitattunk? mit adtunk?

a pásztortáska gyermekíze hol?  
s a gyermekláncfű infantillata?  
Elkurvulgária felé lohol  
a három perszóna (non grácia)

s hol ezelőtt az angyal karddal állt.  
az ateisten önmagát zabált –  
a fel: locsog a magánszférák zenéje

(„ipar szí műv”, ahogy a költő mondja)  
feltörölném, ha lenne itt egy rongya.  
bocs, egy pillanat, s kész

az idő egésze.

[1991]

---

Villányi László

## CSODÁLAT

A lány él Istenhez közel. Az angyal  
jöttekor ezért nem semmisült meg  
Mária. Nem kérdezte tőle: miért én.

Isten a lányhoz fordult. Testesült  
általa. Isten szeretetében részesülsz,  
ha lány érint. Vigyázz hát mozdulatára.

A lány Istenben él. Míg te okoskodsz,  
mindennek pontos helyet keresel, az ész  
hatalomnak véled, ő Istenben gondolkodik.

A lány hasonlatos Istenhez. Magából  
teremt egy lényt, s úgy, hogy részévé  
válík a lénynek. S a világnak adja.

A lányt csodálom születésem óta.  
Míg lány figyel, addig éljek. Tovább  
nincs. Akkor Istennek sem vagyok kedves.

[1991]

Petőcz András

## ZÁRÓJELVERS OP. 43

*J. D. Salinger-variáció*

(( és hangtalan imára mozdult az ajka — talánha szívéből  
mondta: hallani nem lehetett — de tudni *azt*  
lehetett — öntudatlan formálta szavait – szájának apró,  
4 kicsinyke mozdulatával, hogy: „Uram, Jézus Krisztus, könyörülj  
rajtam, Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam, uram, Jézus  
Krisztus, könyörülj rajtam”, és mozgott, mozgott a szája  
egyre, nem maradt félbe soha a mozdulatával, és szívdobogássá

- 8 lett, már-már verőér-remegéssé, csak mondta, mondta a Jézus-  
imát, nem éppen kincseket gyűjteni akarván, de iszonyú  
félelemből, rettegve mindazt, mi eljöhet egyszer, mondta,  
11 mormolta magában a Jézus-imát, szüntelenül, végtelen szorongással,  
és nem is a haláltól,  
*de az élettől félvén —*  
14 miként a verőér-remegés: — hangtalan imára mozdult az ajka ))

[1992]

Schein Gábor

## CSEPPKŐ

Túhegynyi elmozdulás  
a formán belül.

Mint cseppkő  
barlang falán,  
növekszem.

Túhegynyi elmozdulás:  
szólok,  
válaszolsz.

Esésem mostantól  
föltarthatatlan.

[1992]

FEBRUÁRI FÉNYEK

a hóember vicceket mesél  
hogy marasztalja még  
a hideget  
de lassan kienged a remény  
és befagyott kapcsolatunk jegén  
már egyre ritkábban  
jön át a bánat

ha kettőnkől írok  
még néha papírzsebkendőbe  
tüsszent a vers  
még a lelkembe ültetett gyümölcsfák  
egy-két virágát néha elveri a fagy  
ám a ránk terített hosszú csend alól  
már gyakran kivillan a térded

megbokrosodott indulatomon  
már nem károg a varjú  
csak fehér galambok szállnak rá  
s szemed kék egén  
újra repülni tanul  
hangulatom

[1992]

---

Csiki László

A HOMOKVÁR KÍSÉRTETE,

avagy

a Madách-maradék

Most az északi szélre figyelj csak, kitarja szárnyát,  
Csesztve felől kel útra, együtt a téli sötéttel,  
megtalál szobádban egy könyvre hajolva a város  
hűlő falai közt, elijeszt és visszacsábít lidércként,  
idő illata tollán, hideg úti por selyem-szaga,  
a fagy kékes fényével megvilágítja szemed,  
remeg a tárgyak árnyékokkal kettőzött rengetege,  
kitágul, messze-dereng cellád, foszlik a téglá,  
elomlik, szétterül a sziken, hold-színre válik minden,  
határát veszti, bizonyosságát, sivatagokba belesimul,  
elcsitulnak a hegyek, a romok, síkra vetülnek,  
mint mikor feltársz egy óriási könyvet s betűi összefolynak előtted,  
az létezik már csak, amit képzelünk, vélni vélünk  
egy messzi sugallat szerint, mikéntha  
mások álmát látnánk és benne magunkat,  
fejünket emelve a vágyott, az emberi lényeggel felérő magasságba,  
ritka levegője fullasztva bódít, holt tökélyünk előérzete elemészt,  
kapaszkodunk mégis a tündöklő, a szótlán gyönyörig,  
amelyet ocsúban mindannyiszor megtagadunk,  
csak emléke szoktat egy másik lény kezéhez, képzelete kísért  
és kínál sose-hallott szavakat idegen szájból,  
kettőzi kicsiségünk, amíg dac s a félelem  
nagyjá lenni nem kényszerít megint valaki mással,  
s boldogan hullni vele újra meg újra a lapályra, a védő,  
elrejtő homokszemek közé, elkeveredni ott a melegben,  
várva az isteni kézre, hogy várakat épít belőlünk,  
hegyeket állít, újrateremti az elveszített földi alakzatokat,  
egyetlen szál gyertya világít rájuk a távoli észak felől,  
egy falusi ház ablakából, ahol sötét szél  
zörgeti a kéziratos könyv lapjait, s egy kicsi ember  
bámulja saját, betűket író, didergő kezét.

[1992]



---

Nagy Pál

## TEBENNED BÍZTAM ELEITŐL FOGVA

anyám  
Most, hogy nem vagy, senkiben nem bízhatom.  
Isten halott.  
Te is meghaltál,  
egyedül, elhagyottan.  
Nem tudom, mire gondoltál az utolsó percben.  
Talán a halálra, hogy most itt van, eljött.  
Eljöttünk tőled mi is, ott maradtál  
a betegágyon.  
Egy pillanatig megfordult a fejemben,  
hogy befekszem melléd,  
együtt kivárjuk a végső órát,  
a végső perceket,  
melyek a végtelenségig oszthatók,  
hogy így nyerjük el az örök életet.  
Te bennem bíztál eleitől fogva.  
Tudtad, hogy nem hagylak el  
semmi szín alatt.  
Ötvenhatban szöktem meg előled.  
Ma ötvenhat éves vagyok.  
*A lélek lassan kialszik,*  
ha hinni lehet a népszerű regénynek.  
Csak az emlékezet  
nem tompul.  
Egyre világosabban látom  
világos selyemruhádat,  
virágos kalapodat,  
egy fakó fényképen,  
melyet apám készített róla a Duna-korzón.  
(Talán éppen ott, ahol most ülök.)

(1991)

[1993]

VALAMI HASOGAT

Tegnap láttam a meghasadt törzsű  
fákat. Tömegével. Ilyent még  
nem láttál, mintha a halál  
angyala hasította volna  
ketté őket, és nem tudja senki,  
mi van a fákkal. A golyónyomokról,  
amiket látsz bizonyos  
kelet-európai gránitokon,  
tudod, hogy honnan jöttek.  
De mi az, hogy meghasadnak a fák.  
Mi az, hogy meghasad a szívünk.

Valaminek csak történnie  
kellett, amiről megint nem  
tájékoztattak bennünket  
időben, hogy óvatosabbak  
legyünk. Pedig úgy látszik,  
semmi köszönet sincs abban,  
ha a tettesek és az áldozatok  
ismét olyképpen élnek együtt,  
hogy a tettes sohasem ismerte  
be vétkét, az áldozatok  
többsége pedig nem is él,  
és most már a fáknál tartunk.

Valami titkos csapás  
éri őket a mennyből,  
még ha lent készül is a pallos.  
Mi az, hogy minden csapást  
ismerősként kell üdvözölni.  
Mi az, ami világméretű bennünk.

Történnie kellett valaminek,  
amire megint nincs kéznél  
metafora, hogy föllelhetnéd

---

magadat benne, akár a tenger  
sós vizében, ha már egyszer  
minden másság idegesít,  
mert nem látod benne a hasonlót,  
kivéve ezt az egyet,  
pedig még csak e nagy tükör  
az igazi másság.  
Mi az, hogy az utolsó előtti  
pillanatig kell kibírni.  
Mi az, hogy meghasadnak a fák az  
utolsó pillanatban. Tömegével.

[1993]

Bertók László

## HÁT HOVÁ, HA NINCS HOVÁ, HA?

Hát hová, ha nincs hová, ha?  
Mért megy el, ha ott marad mind?  
Már a képzelet is sántít?  
Bárhová fut, csak a lába?

Fő talán Lengyelországba?  
Földibb Júliák után, mint?  
Mint vitéz Balassi Bálint?  
Ifjúságba? Bratankába?

Át a versek ormán, hátha?  
Hátha Mars vagy Pallas ráint?  
El megint az óceánig?  
Ottan aztán meg sem állva?

Esztergomba? Kínhalálba?  
Önmagától önmagáig?

[1994]

---

Ágh István

BALASSI

Ha bölcső Magyarország:  
koszorús ravatal,  
ha a ravatal: nászágy,  
a szél két emlője kibontva,

fűre döntetem, pünkösd havának  
gyepére ontattam mint a vér,  
itt a tavaszban most születik  
szakállas fiad, Isten,

végeztetek volna velem amúgy,  
megszabadultam, megszabadultam,  
csizmámra lentről fölragyog a Duna,  
megsarkalja ezüsttel, útnak indít.

most kezdődik a sehovase út,  
túl a karokból vetett hurkon,  
te katonád voltam Uram,  
és az te seregedben jártam.

[1994]

Géczi János

[78. VESZPRÉMI NAPLEMENTE]

*lantátirat*

ébred és kél a nap  
majd le is megy a versben  
beszalad kiszalad  
ismételgeti magát  
morzsalékony és parázs  
akár a kettészelt tojássárga

---

nincs módja másnak lenni  
felkél és lemegy  
kiszalad beszalad a versbe  
hogy megmutassa a horizontot  
annak a feszes vonalát  
rézfényes sávját  
előtte a lót lovast  
a surlófényben vágózó  
napszívú balassi bálintot

[1994]

Mizser Attila

## NÉZET

mozdult  
tenyerében  
utcák vesztek el  
könyvet zárt be  
dalok potyogtak homlokából  
a gógyi (jógikhoz hasonló)  
türelemmel feszült  
fagylaltgépek ütemét  
képzelte valahol  
a városban  
és a mese  
terül el ilyen  
kéjesen ágyadban  
lámpaoltás után  
hisz  
van aki a verebekben  
hisz de a szobrok  
legalább megmaradnak  
mélyről induló böffenések  
jelzik tudunk ám  
csak a felhasználás  
levegőbe harap

---

így feketedik meg  
az ezüst  
a bérházak elhajolnak  
pár év után sípcsonton  
rúgható az ég.

[1994]

Sáráncdi József

### RESTAU-RÁCIÓ?

Értelme annak van –  
vélelmed hiteles,  
akárha szeles vagy,  
akárha nem szeles.

Tévedtél? Istenem.  
Botlott lóvátévőd.  
ne izgasd föl magad.  
Tégy úgy mint *azelőtt*.

Bizony bizony semmi  
fedezet nincsen –,  
ki megosztokodik  
nemlétező kincsen.

*Leányvár, 1993. IV. 9.*

[1995]

## NE NÉZZ HÁTRA

„Ne nézz hátra, jön a farkas!”  
a lámpafény-szurdalta ködben rohanj  
karmos bozóton keresztül  
karok ág-erdejében  
tüske tépje arcod  
ijesszenek lápi lidércek  
úszd át a folyót és  
ne gondolj a piranhákkal  
s hogy a túlsó parton  
várnak már a hiénák  
vájd a sziklába a körmöd  
mászd meg a kék hegyeket  
csak a csúcsot figyeld  
a szakadékot soha  
rohanj a parti fövényen  
az esőmosta kockaköveken  
denevérek barlangjában  
a szélcibálta hídon keresztül  
tülkölő autók közt  
fagyökérbe kapaszkodj  
de ne nézz hátra  
mert mögötted a falka  
vagy ha nem az hát az ordas emlékezet  
nyúlnak már feléd a bizonytalanság  
polip-csápjai  
a hitetlenség láthatatlan indái  
s megkötöznek mint  
Gullivert a törpék  
ha elérnek  
hát ne állj meg  
fuss rohanj  
míg sírodon fű nem nő

gaz lány moha  
és ne nézz hátra  
ne nézz hátra soha

[1995]

Tóth László

## ÁDÁM VISSZATÉR

(részlet)

### Kis regény, a végére illesztett mottóval

Meghalt. Élt hatvannyolc évet. Amikor néhány nappal a halála előtt megkérdezték tőle, miért ő a(z ó)falusi citerazenekar köcsögtudása, így válaszolt:

– Mert ez olyan, kérem tisztelettel, mintha nagyokat kúrna az ember. Azt beszélnek róla, hogy amióta huszadik születésnapján eltemette tizennyolc éves feleségét, nem ért többet nőhöz.

Mottó: „Hajnal és éj közt örvények mélye tátong” (Borges).

### Zene szól – mintha...

Zene szól – nem ismerni fel mi  
de mintha könnyebb lenne az embernek lenni  
attól hogy van s hullámai is mintha  
a jövőből löknék őt most vissza  
napjai komor szirtfokára  
hogy továbbcsodorják onnan is már a  
múltja felé zötyköli az embert e dallam  
melyben egybeér a mondható és a mondhatatlan  
melyben a mindenség ölt magára esztelen formát  
a mindenség és a semmi  
zene szól – mintha könnyebb lenne most lenni.

[1996]



---

Pohánka Erika

## FÉLBEMARADT CSEREPEK

*Görög Imre emlékének*

Dália szirmán  
hervad a gyűrött  
ünnepi lélek.  
Emberi törvény:  
hirtelen elmegy  
mind, aki végez  
és haza indul a versed  
alvó gyarmati úton.  
Négysoros álmot  
tornyoz a felhő.  
Felveszi lábunk léptei hangját.  
Szár az akáctövis...  
Vérzik az árnyad...  
Jön Radnóti a képen  
– drót-feszülésen is  
átvisz  
titkos távoli tájra.  
Félbemaradt cserepek  
arcodból...

*Balassagyarmat, 1995. jan.–febr.*

[1996]

Hidasi József

## ÉJSZAKA

Valóságunk  
különös sokféleségében  
a por és hamu  
csak hull  
vastagon belep  
furcsa szél bogozza

a jelképeket  
betonketrecek bűvös árnyékában  
életre halálra kockázik  
a nyerő éjszaka  
neonfények hideg tengerében  
béna kutyák bámulnak  
a foltozott holdra  
pusztaságok fölött  
néma sáskák rajzanak  
sorsához láncolva  
mereng  
Áve Máriát dudol  
a kéregető szenvedés  
ég és föld között landol  
a pillanatnyi  
szédülés

[1996]

Lidik Éva

## EGY ASSZONY ÚTJA HAZAFELÉ

Egyedül vagyok a kéklő  
januári délutánban.  
Jégkristályos levegőt harapok  
csókjaidtól forró számmal.  
Emlékké fagyott az ujjaimra  
hajadról a zúzmara.

Testem vinnyogva borzong  
tölgyfa karod ölelésétől.  
A hó csöndet roppant  
gyöngye lábam alatt.  
Már messze vagy agyamtól,  
mint a reggeli kávé.

---

Hangom torkomba bénult,  
és tekintetedtől jégcsap  
zuhant lárva arcomra.  
Mint egy fejbevert, sápadt,  
veronai Júlia a télben,  
Rómeómat keresem a szédülésben.

A nehéz szemű, álmos Nap  
narancsos párát ásít  
a földek fölé takarónak.  
Rántok egyet az idő kantárján,  
és visszafelé nyargalok  
hazafelé a kapaszkodó délutánban.

[1996]

Galajda Judit

## EGY ÉV KRÓNIKÁJA

Augusztus is elmúlt.  
Az őszi esők  
fakóra mostak bennem.  
Télen  
– hattyúnkat feledve –  
leheletemmel  
csonttá fagyott sirályokat  
melengettem.

Az akác  
mézrojtos ruhába bújt.  
gesztenye ajzott virágai  
ágaskodtak  
– s én mikor bontok szirmot?  
Nyár van  
Újra  
Szomjazlak.

[1996]

UTAK

ha hasonlat kellene mindenképpen  
akkor én is csak az útnál kötnék ki  
a végtelent megszövő hajszálkötegek  
laza simulásánál  
három szabó legények cipői kavarják  
a meg nem ülepedő port  
útkeresztezések titokzatos törpéi  
a fülbe súgnak  
erre vagy amarra valaki mindig tudja  
s meg is mutatja szívesen  
csak te nem tudhatod mert  
gonosz törpék is vannak  
akik visszaintenek az életnek  
a varasodó sérelmeket mindig  
felkaparják s gonosz ráncok ülnek  
szájuk szegletében mosoly gyanánt  
ők mutatják a legjobb tévutakat  
melyeken mindazonáltal megélhető  
a honnan hová őselménye  
pikareszk regényhőssé avat a megszenvedett  
táv talán nincs is különbség  
menni kell tarisznyával a vállon  
megéhezni és leheveredni  
elforgatható jelzőtáblák tövében  
esik jól igazán a pogácsa  
az otthon hamuja fűszerezi ízét  
s aztán egyre több elhagyott  
útlehetőség után még vár egy mozdulat  
a ronggyá szakadt szütyőt szépen  
kell az utolsó bokorra akasztani

[1997]

---

Petróczi Éva

## MIKSZÁTH-GYERMEKGYÁSZDAL

*„A ló, a báránka és a nyúl” című novella margójára*

Remekelt Rückert,  
s Mahler karnagy úr,  
de gyermekgyászdalba  
jobb, ha nem tőlük borul  
mind, aki nálunk  
magzata-fosztott,  
tépte öléből bárha halál,  
vagy a bosszú, amely  
gyilkol, mint a torokgyík.

„A ló, a báránka és a nyúl” –  
Kétforintos, barna füzetke volt,  
de mindörökre, múlhatatlanul  
megtanított, sarját el hogyan siratozza,  
kinek könnye a szó.

„A ló, a báránka és a nyúl” –  
három kis, szomorú,  
elszürkült szőrösömó,  
de fullánkját veszítette  
rajtuk, íme, a romlás.  
Jánoska, hallod?  
Apád az életbe visszadalolt.

[1997]

---

Kupcsulik Ágnes

## NÉHÁNY LÉNYEGTELEN HOLMI

(csend kéne csend  
olyan zivatarelőtti  
mikor azt mondod nincs szél  
mikor azt mondom pihen  
pedig  
fák mögül izmait megfeszítve figyel  
jelre vár  
csend kéne  
de a mennydörgés tudása nélkül)

(nálam volt a tudás  
de nem engedték át a vámon  
csak egy-két foszlányt  
azt is úgy ha  
földi szavakra váltom)

[1997]

Molnár András

## ÉRTEKEZÉS A...

(pótszerről)

Nem ihlet nélkül,  
nem is rosszhiszeműen.  
Mintha csak főznél.

Hivatásosan:  
egy kis fű meg áhitat.  
(ő... mintha öz-nél),

[1997]

---

demoralizál:  
az európai-utas-  
módszer a ludas.

(*módszerről*)

A bölcsek kertje  
semmi nő, mégis célja  
teljes: ül, eszik.

Ha én azt mondom,  
nem vagyok senki, akkor  
nem vagyok senki!

[1998]

Bodnár Erika

## BABONAKÖD

Egyszerű vándor az éj barnafellege  
Csöndbe vesző  
Lépteink, suttogó félszavaink felett.  
Megállunk és körém a perc ébersége  
Pókhálót sző.  
Kétes óra csábít, hatalmam elveszett.  
Futunk pár lépést és már körben is ülünk.  
Az izzó bor  
Felhevít, mindenkit megszerettet velem,  
A gyertya tüzet idéz, mi is ürülünk  
A pohárral.  
Hallom távolban anyám szavát: enged  
(Félálomba ringat csivitelő madár),  
Tilt és szeret.  
Bűntudatom kése hasít, keze facsar.  
Szobám falán az aggódó rajzolt sámán  
Int és szenved.

---

A szürke hajnal babonaköddel takar.  
Álmatlanul bújok össze a párával,  
Csendesen forr  
Bennem vízízű háborgó vér, hiteget.  
A tó egy földdarab közepén nádassal...  
Ez vagyok én,  
Szívem, szemedben, mint óceánban elsüllyedt sziget.

[1998]

Határ Győző

### ÉVIDŐ

járok az évidő nagy végein  
s le-leterítnek gyengeségeim

csak hápogok mint forró újszülött  
és érzem hülök egyre gyengülök

világ folyását nézmem – ez maradt  
ahogy zúr / bűn / zaj / baj lezajlanak

öröm mely örvény ujjong és kitör  
kudarcra csőd nyeresre nagy siker

de mint kinek értetni nem szabad  
a kiállított ritka tárgyakat

érezem a vizsla termék-őreit  
tíz vasvilla szem a gerincemig

hatol!... nekem csak az üveg alatt  
szabad figyelmem hogy mint zajlanak –

és történülnek milljom mindenek  
a Mindenségben – végidőm pereg



---

szú percig hó hull langy teám iszom  
s Majálisomból – Múzeálisom

így lett: csonka lét minek dolga más  
nincs csak a tapintatos távozás

– annak kiért a csillagbükköny ég  
üzen: s ő ráhúzza függönyét

[1999]

Keszthelyi Rezső

## KÖZÖNY

Az ég íve; ahogy egy kéz intésén  
bandukolsz, olyanon, amily nem ad jelt,  
hová, mire és miért mutat – kócsagok lép-  
bolygásba foszló ezüstfehér tollai, a-  
vagy szemek ér-penésze-e, és fénysötétek  
tömegei; pusztán agyvelőd éli másképp a  
se nem halandót, se nem halhatatlant, ama  
gyönyör-közönyt – lehet holdalak – változás-  
vonulás, lehet virágot virágzó virág; azt, ami  
egy sem, és teremti folyvást tértelensége pillanatát.

[1999]

---

Fabó Kinga

## CSAK HA MUSZÁJ, SZAMURÁJ

Tartozhat-e egy lélekhez két test?  
Vagy ez eleve kétes gondolat?  
Lehet ugyanannak a léleknek

két különböző, mégis egy  
testbe kódolt külön útja?  
Valóban két külön út az?

Vagy közös kör, külön-külön  
körbefutva, amelynek a középpontja  
egy? Kerülgetjük. Együtt

nem érhetjük el.  
Én – a gésa – rés a biztonságán.  
Ha bevallja: a rés nyeli

el. Ha tagadja: a hiány.  
Az én hibám? Ha megfejti:  
saját képmása veti ki.

Két egymásnak szánt jel, hívás:  
nagy kihívás mindezt sejtve,  
egymást, önmagukat mégis

ezért félreértve, rejtve,  
Megfeszül a lélekpánt.  
Két jelöletlen jeltárgy

között – lehet más? Megöl, ha mégis  
megjelöl. Ha megjelölöm: megölöm.  
Őrök, megváltatlan jelek között

gyötör, gyötröm – egymást félve.  
Jelnek nincs jó megfejtése.  
Úszkál-csúszkál a jel alatt:

---

végleg rögzítetlen marad.  
Vagy fixálom: szégyenbélyeg.  
Hiába a közös lélek,

és a két test, összeforrva,  
ha két külön úton jár.  
Hát nem muszáj, szamuráj.

[1999]

Fecske Csaba

## NEM TUDHATTUK

Sose lehet tudni mi jön  
a következő lépés hova visz  
ami fontos elidőzik  
egy kicsit mindig többet veszítünk  
mint amennyink volt  
a lemenő nap mint felpuffadt  
vízihulla lebegett féltünk csónakba  
szállni valahol egy rózsa neszezett  
kóbor kutya szemében tűnt el az alkonyat  
csillagokkal vesződött a víz  
csónakkal a nádas műtétje lesz  
mondta az anyja hirtelen ahogy  
a gyermek a kályhától kapja el kezét.

\*

Cinke repült a kert fölött  
a kávé szűrőcsöztük épp  
szemem egyre gyakrabban  
időzött el törékeny alakján  
akkor kapcsolta le mindig a villanyt  
átadva a teret az éjszakának amikor  
a legnagyobb a veszteség a terasz  
az előzékeny lugas a széllel ahol éltünk  
s ahol talán még élünk ma is egy fürkésző

---

szempár fókuszában hátunk mögött  
a szemérmesen hámló vakolatú ház  
Hogyan ért véget augusztus  
ki tudná megmondani a gyerekek  
a partra futottak ellopta arcukat  
a nádas hogyan ért véget augusztus  
ahogyan a kérdés szavait kimondtad  
megbotolván a mohos kőben amikor  
fenyők illatával megérkezett a szél  
volt egy naplementénk műtéti hegre  
emlékeztető vörös csíkkal a láthatáron  
egyetlen szál cigaretta  
az éjszakában egészen áttetsző lettél  
a holdsütésben bőrdnek szinte üveghangja  
volt a hullámozás távoli neszezése  
feküdt közénk egy ifjú test tragikus  
meztelensége

\*

A levelek változó színe a kertben  
a vízen iramló fehér talpú szél ezek  
maradtak belőle titkaim egy ezentúl  
bármikor előhívható kép öröme szomorúsága  
a lábnyomok mindig emlékeztetnek  
valakire és tűnődsz  
milyen messziről is jön aki jön  
a fájdalom és izgalom grimaszával  
az arcán kit képzeljük a lámpafény  
udvarába akkor még nem tudhattuk  
mi jön majd mivé lesz  
a féltényrnyi arc amit még  
képes fölidézni az elvadult emlékezet

[1999]

---

Nagy Gáspár

MÁJUSI VÍG-SZOMORÚ NÓTA  
AZ BOLOND VILÁG SÍPJÁRA

(csak a magam dallamára)

Balassis kedvemben *lagúnás* Tarjában  
jártam jó sörökkel s víg fiúkkal párban  
az egyik Péter volt *unikális* festő  
másikuk meg Pál úr *palócos* szerkesztő.

Kedvemért ha ittak attól azér' szentek  
tejről már leszoktak s vivék a *keresztet*  
mint jó búcsújárók föl a magos hegyre...  
Péter-Pálkor majdan jutnak az eszembe.

Az sörök párjának meg lett a hatása  
kies szállásomon zengő horkolása  
hallatszott bizonnyal annak a kóbornak  
aki ott én valék amúgy híve bornak

s éjszakai lánynak... de nem jött!... csak álom  
balszemem sarkába s onnan kitalálom:  
mi lehetett ennek az éjnek a titka?  
– a másik fáradtan hajnalig még nyitva! –

Bálint úr nyomában **Christina** nevére  
véletlen bukkantam s fölgyújta szemével  
*„mert szeme nyilával... mint célt engem... meglőtt”*  
mondatta már velem azúrkék délelőtt

amint *tallérosra* fordítám söreim  
igencsak sajnáltam elhagyott vétkeim  
dedikáltam ottan Pál uramnak éppen  
*didikáltam* volna mint tettem azt régen:

---

Christina nevére tengerkék szemére  
szúzi természetére... eszem vesztésére  
ím verset vétkeztem de nem maradhattam...  
vasderes paripám nyerítette: Hatvan.

*(utóirat)*

Azon az éjszakán meghalt a barátom  
*Halasnak* szülötte: hazájától távol  
pedig készült haza maga mondta nem más  
Los Angelesből is hazakondult Kannás\*!

*(1999. szép májusának legvégén, telő holdnál)*

[1999]

Kiscseri Mihály

## RÉGI PÁLYAUDVAROK, KIKÖTŐK FELÉ

*(A Duna-hidak bombázása idején)*

Azt mondja  
*(az ilyenekre mindig egyszerűen)*  
kérdésekre  
Nem nem  
*(semmi hevesség)*  
Nem erről van szó

Ha akarnék odaérni  
siettetném

Én itt vagyok  
*(semmi toppantás)*  
Ő késlekedik

De már elég

---

Felszállók a Bartókon a 47-esre  
Szemből mellőz majd a 49-es.  
(*Nem mondom: vagy fordítva...*  
*Ő mindig többet tud*  
*ezekről*)  
Szent Gellért előtt  
a sín vinnyog abban  
a hülye elhatározó  
kanyarban  
Nem én  
Nem a Dunára a sziklakápolnára  
nézek  
Tekintetünk így nem találkozik  
Följebb  
keresem majd  
– mégis –  
az *Amadeust*  
a *Mozartot*  
meg a *Dnyepert*  
Görcsösen kapaszkodnak a pesti partba

Vélem  
A *Kossuth* meg a *Táncsics*  
maradt – látom majd  
Onnan valahogy  
– átszállással –  
az Erzsébet-híd  
ívéről  
elég is  
lesz

Belevágódni a Keleti  
homlokzati órájába  
Watt és Stephenson  
között

---

Ajánlás:

*Mondd barátom  
miért úsztatnám  
magam  
lefelé  
abba a háborús  
tömegbe Nándorfehérvár alá  
vagy tovább*

Mondja. A kérdés az enyém marad.  
Utaznék emlékére  
Szamoszra,  
Efezoszba.  
Mindig csak vonaton,  
hajón, türelmes kompokon.  
Sínek és farvíz  
alattam, mögöttem,  
kondenzcsíkok fölöttem.  
Félálomban is.  
A láthatatlan nem közénk  
tartozik.

1999. április 26. hétfő

[1999]

Pintér Lajos

## LEVÉLFÉLE

*Ennenmagához, a gólyához, fiaihoz*

ment-e a könyvek  
által a világ elébb  
kérdesz  
a könnyek által  
persze  
légy nyugodt  
minden rendben



---

a szakadék széléig  
ment elébb  
s még lépett egyet  
a máglyára rakott  
könyvekig  
ment elébb  
mily jó a könyvek  
fényinél melegedni  
ősöd a majom  
nem is gondolta  
hogyan a könyv  
egyszer majd  
el is ég  
és nem szakad le  
a mennybolt  
az égi könyvesbolt  
a magas ég  
ment-e a könyvek  
által a világ elébb  
kérdesz  
persze ment  
csak a világ maradt  
csak az ember  
maradt hátra  
az oly állati  
ember  
hogyan már  
az állat is megveti  
utálkozva néz  
e szép emberkertre  
ment-e a könyvek  
által a világ elébb  
kérdesz  
persze  
ment doberdóig  
katinyig auschwitzig  
hirosimáig  
máig  
ment a könnyek által

---

a világ elébb  
ment-e kérdezed  
ment csak mindig  
félreacsúszott a  
mente  
balracsusszant  
jobbracsusszant  
s hiába  
ünnepel az ember  
hiába  
ha félreáll a mente  
s neve  
áthúzván  
a bibliában  
  
áll egy ember  
áll magában  
itt áll  
a tükör előtt  
századvég  
ezredvég  
ír sír

[2001]

Turczi István

JÓ NÉV S ERÉNY  
(PALÓCFÖLDELT VERS)

*Madách Imre drámatöredékének  
olvasása közben azoknak, akik  
tudják, hogy nem nekik*

Kezdeni újra, rákezdeni, bekezdeni,  
Ki-nem-kezdeni, csak kezdegetni,  
Kezdetnek nem rossz.

---

Értetni újra, ha megszakad az áhitat,  
Tú fokán át értekezni jobb híján a jóról,  
Ha birtokon belül vagy.

Megtérni újra a házba, az egybe, a fénybe,  
Visszaragyogni a létre, s a mélyben örülni  
Földtől a földig rétegesen.

Sejteni újra, amint szert tartanak a szobrok,  
S ejteni közönnyé kövült kínjukat:  
A haláltalan ornamentikát.

Érezni újra. Ajkad keskenyre szorítja a vágy.  
Felsorakoznak álom-katonáid, fel! Vigyázz!  
Vállról indítható támadás...

Menetelni újra elsőik közt is egyenlőtlen,  
Rutinból kidőlni, míg egy máson tapos a sok  
Megélhetési lírikus.

Üzenni újra, maradt-e dics, foszlány,  
Gögös kamrái a szívnek kinyitódnak-e még,  
Ha jó név hív s erény.

*Sorszámukvesztett bolyongások közt  
Ithaka etikája ha vonz: előre!  
Még pereg a werk.*

[2001]

Baranyi Ferenc

## TARJÁNIG URBINÓN ÁT

*Czinke Ferenc halálára*

A nagyrozvágyi Meszeske tanyáról  
Tarjánig Urbinón át vitt az út,  
Kuopiót s Pácint sem elkerülve,  
mind csöndesebb tihanyi pihenőkkel

---

Mediterrán egek kevély azúrját  
dézsmáltad meg, hogy feldúsítsd a dülők  
tétova és szánalmas szilvakékjét  
a keréknyommal kanyargó fasorban.

Bodzák, akácok poros lombja hívta  
segítségül a messzi finn fenyőket,  
hogy örökzöld lehessen a reménység  
a rég megőszült szőke Tisza mentén.

Most leszálltál egy színtelen világba,  
ahol az árnyak impresszionistán  
elmosódó alakban kavarnak  
a nemlét mindig naptalan mezőin.

De színeket, vonalakat feledtél  
a felvilágban, hogy a fénytelenység  
s formátlanság lentről felszínre törvén  
ne itt lelhessen végleges hazára.

[2001]

Tőzsér Árpád

## RÉGI SZÖVEGEK ALBUMÁBÓL

*Versek és átiratok*

### BALASSAGYARMAT

A kiáltás száján  
óriás tenyér  
az este

A tárgyak  
tágasabb éjszakát keresve  
kijönnek felületükből  
Egyébként csend van  
semmi se moccan

---

Ágyra csatolva  
mutatom az időt  
Az ütésektől lassan  
szétrázódom  
de ketyegek tovább  
darabokban

(1971)

[2001]

Kányádi Sándor

## A CORCOVADO KRISZTUSA

tehetetlen vagy uram nem szállhatsz alá  
a kápolna-talapzatról apró madarak és  
hatalmas gépek egyaránt otthonosan  
fordulnak meg áldástosztóan széttárt  
karokban nélküled tétován keringnének a  
madarak elbizonytalanodnának a föl- és  
leszálló gépek ott kell posztolnod  
éjjel-nappal a kivilágított a napsütötte  
vagy a felhők takarta vártán bármennyire is  
szeretnél beülni a hatalmas a csor-  
dulásig telt stadionba elvegyülni a  
szurkolók lelkes seregében

de egyszer

– beszélnek a csodákra fogékony rióiak –  
egyetlen egyszer egy sorsdöntő  
nagy mérkőzésen lefordult a tiszta  
gólhelyzetben lévő csodacsatár  
lábáról a labda hiába  
pillantott föl kétszer is nem látott a helyeden  
ott álltál a vesztesre álló csapat kapuja mögött.

*Kolozsvár, 1985.*

[2002]

---

Utassy József

## TENGERPARTON

*Rózsa Endréhez*

Homorú ég, domború tenger –  
látom az időt sirálylani,  
egy szárnycsapással tovapercen  
a pillanat, az örök mai:  
látom az időt sirálylani.

Két őselem felesel, nyelvel,  
hullám a parton elhabul mind,  
hogy is tudnálak óvni szebben,  
miriád éves vitájuk int:  
fú az elmúlás szele, suhint.

[2002]

Szenti Ernő

## ELRONTOTT VARIÁCIÓ

Ismerek nőket is és  
férfiakat is, akik lelkükből  
hosszas rábeszélésre egy tenyérrnyit  
mégis csak kitakartak.

Ahol az unalomnak  
a tradíció szorít helyet,  
ott vagy alulteljesít,  
vagy bankot robbant a képzelet.  
Rajtad kívül senki se lep  
meg, ha a jó irányából  
érkezik meg a rossz.

---

Őszintén sajnálom, ha az  
igazság és a valóság nem  
ismerik fel egymást.

Szerinted a test nyomvonal-leolvasására  
a lélektérkép alkalmas eszköz?

Egyre megy: elrontott variáció,  
vagy ügyes csűrés-csavarás.

Akik hátat fordítottak  
emlékeimnek, már messze,  
nagyon messze járhatnak.

[2002]

Jász Attila

### [EGYSZÍNŰ ZÖLD]

Láttam, ahogy szeretkezik a tájjal,  
határozott, ám finom mozdulattal  
benyúl a gyűrött fűszoknya alá,  
szépen halad a kezével tovább,  
föltárja földje zsíros feketéjét,  
száját rátapasztja, szürcsöli, még, még  
nem hagyja abba, csinálja amíg  
bírja. Mint jéghideg forrásvizet.  
Mélyén élő kagylót remél,  
megnyalja a zárt, duzzadt héjak élet,  
szétnyílik, remeg a hús közepén és  
kínálja magát. De fél is, s marad  
egy igazi gyöngy, amit szétharap,  
s közben izzad, folytatja tovább,  
langyos eső mossa földbe a már  
porrá őrült gyöngyport (mit más talán

---

csak sárnak mondana), vonul vissza,  
de azért figyeli, ahogy beissza,  
elnyeli maradék nélkül a föld,  
hiába nézed, egyszínű zöld.

[2002]

Vörös István

## A VALÓSÁG NÉLKÜLI EMBER

Versek nélkül jó.  
A vers emeletes orvosi  
váró egy szakadék köré kanyarítva.  
Sál a semmin, ahová besüt  
a nap.

Versek nélkül rossz.  
A vers földszintes játékterem,  
körülvette csupa toronyház.  
Kiütött fog a valami  
sorában.

Sál a semmin, ahová  
besüt a nap. Torokfájós  
üregember. Csak a betegsége  
látszik, ahogy a lándzsával  
a kezében a tüdejébe  
huppan.



---

Meg a műfogsora, ha  
kinyitja a száját.  
És sokat nevet,  
mert szomorú versek nélkül.

Fog a valami, mint a tinta.

A valóság  
mindig kétszer van.

[2002]

Nyéki Lajos

## IDEGENBEN

Itt elzsibbad a láb, a gondolat,  
nagycsecsemőként csak gügyög a férfi;  
hiába szólnál, elvész a szavad:  
többnapjárásra sincsen aki érti.

Órákon át tolongsz a föld alatt,  
de hogy hová mégy, nincsen aki kérdi,  
nyelvek peregnek, a tiéd dagad,  
a fogad néma ajkad összevérzi,

és elbutultan, kóvályogva, vad,  
könnyes szitkokkal viteted magad  
csapóajtók közt, a tömegbe fúlva,

lépcsőkön föl-le, az Isten se tudja:  
hová, kihez, miért. – Könnyed nyeled,  
rázkódsz. De rád sem hederítenek.

[2002]

---

Varga Dániel

## MADÁRHAJÓ

Végül elengedtelek.  
Lapos és könnyű voltál már,  
mint egy levegőzni induló rákbeteg.

Éjszakánként a légynehéz lüktetés a sötétben.  
Az árnyak életre keltik... De mit is?  
Olykor sikerül kitapogatnom súlyos  
gyökereimmel,  
éreznem lágy, könnyű mozgásait.

Köztudomásúlag nem is léteztél.  
Átnedvesedett sikolyod, csillogó repedés,  
zuhan végig a földön.

„Az ég hanyatló ívén az este  
könnyű kötése kék.”

Mára sztereotípiák egymásutánjává rendezett,  
üres tömkeleggé váltam,  
merő kidolgozatlansággá, kétségbe-  
esett férfitorzó, korahajnali felri-  
adáscsomó, maszk.

Időm a koraősz, nyelvem a  
madárhajó  
sodródó roncsa.

[2002]

---

Koncsek József

## NEM LÉTEZŐ TÁJ

Az én szememben most már eltörölhetetlen lesz a nem létező táj,  
hol nádas húz át vízfodrok között az erdő bronzos hajlatáig,

és azon túl a szittyós rétekig, feloldott dallamként, ahogy talán a röpdőső madár,  
ki lüktetéseit kopogja, szárnyak kemény tit-ti-ti-táit,

pergeti a levegőt a betölthetetlen végtelen égbolt,  
s hull alá a megdarált idő, aszfaltra ugyanígy szitál a karcoló homok,

ám én a széjjelolvadó napot néztem egy délutánon át, ezüstös fényfolt  
lett belőle, lassan elfogyott,

és akkor megbolydult a mély, megint a nádas kezdte el,  
s a káka keserű illatával átítatott szél borzongott a domboldalig,

a csúcson terebélyes ágak hajladoztak, négy vadgesztenye  
lengett át a tó fölött, oda, ahol az alvó kő a feltépetlen kék fűben lakik,

s a forrásokból csillagok szakadoztak föl, akárcsak ott, a hűvös völgyben,  
mely fél nap távolságra innen emlékszik esti tábortüzemre,

és ideszól s mondja magát a négy vadgesztenyefa és a tölgyek  
nehéz lélegzésével, az összemosódott erdővel mintha türelemre

intene az alkonyat, ereszd el súlyos tagjaid nyugodtan,  
gondolataid, a lelkes eszközök

leülepszene a bolyhos árnyékokba, védekező égbolt-nagy burookban  
hevernek az eggyéoldott részek rétek, erdők és tavak között.

[2003]

## RECITATIVO

Poharak szájáról a tompa  
fényt, a lámpák sárga trapézait  
este, férfiakat és nőket, a  
pesti oldalt: eltettem örökre,

a mozdulatot, ahogy rézsút  
felemelkedik az asztal túl-  
felén, kézfogáshoz, s mint madarak  
simulnak drótra, faághoz, ha-  
joltunk rossz ital fölé, figyeltük

poharak száján a tompa  
fényt, a lámpák sárga trapézait  
este, férfiakat és nőket a  
pesti oldalon,

s mint részeg éjszakán az értelem  
kihuny, elmondom, míg ésszel  
mondanom lehet: köszönöm, hogy  
álmodni a sors nekem  
benned készített fekhelyet.

[2003]

Kukorelly Endre

## VALAMIT LEPECSÉTELTE AKKOR AZ A SZENT

Egy jókora, elhagyatott állomásépület.  
Túl nagyra tervezték. A homlokzat fölött  
az állomás neve, néhány betű hiányzik.  
Az ablakok befalazva. A pénztár rácsai

---

mögött nyers téglafal. Itt fontoskodtak egykor  
eladók, állt a korlátok között sorban a nép.  
Málló falak, alul, amíg fölérsz, körben  
ügyetlen irka-firka, piros, fekete.

Itt benn, emlékszem, ült egy kalauz.  
Vagy jegykiadó. Ült egy vasutas este  
a sárga íróasztal-lámpafényben. És vettél  
végig egy kiegészítő jegyet 7.50-ért.

Valamit lepecsételt akkor az a szent-  
istvántelepi vasutas. Beírt egy könyvbe.  
telefonált, állítgatta talán a szemafor.  
Volt szemafor. Volt szúnyog is. Nyár közepi

nagyon erős tücsökzaj. Mentek be  
a szüleim, utaztak Budapestre.  
Köszön neki az apám, vesz két kiegészítőjegyet  
végig. Vasárnap este van. Mondom, van vége is.

[2003]

Kántor Péter

## AHOGY EGY PARKBAN

Ahogy egy parkban hárman  
fogócskáznak vidáman,  
sasszéznak körbe-körbe,  
s kering velük a lárma,  
s közben az est köréjük  
leszáll, s beszáll közéjük,  
s a kút, mely épp közepen,  
és a padok a szélen,  
minden egyre sötétebb,  
s a fogó tudatában  
a fürge egerecskék  
mint a tű, hegyesednek,

üveghangon nevetnek,  
sikongva, sikítózva,  
vagy csak kavics-csikorgás,  
kavics-sírás a fülben,  
a szándékok, a vágyak  
ahogy homályosodnak,  
zordulnak, kavarodnak,  
egymásba gabalyodnak,  
a kezdettől hová is?  
ahogy tovapörögnek,  
egymás nyomába lépnek,  
egymás árnyához érnek,  
s ahogy elkomolyodnak,  
fa tűnik, lámpaoszlop,  
gomolygó szürke foszlány,  
szakadó pára-sálak,  
a lélegzetük fogytán,  
ki fog meg kit, ki fut még?  
ki fut még azon is túl?  
sikongva, sikítózva,  
s egyszercsak vége, elmúlt.

[2003]

„Valóban csak merész s alakító szellem  
kell egy új világot kitárni előttünk.”

(Madách Imre)

## PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint az 50. éves *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2004. évre meghirdeti a

### MADÁCH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton olyan, eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott esszével, tanulmánnyal, riporttal, szociográfiával, interjúval lehet nevezni, amelyek elemzik, bemutatják, föltárják a magyar szellemi és kulturális élet irodalmi értékeit, történeti jelenségeit és jelenkori eredményeit, illetőleg amelyek Madách Imre korára, életére, életművére, annak utóéletére vonatkozó új gondolatanyagot, adalékot tartalmaznak.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban **2004. november 15-ig** lehet benyújtani a Palócföld Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.)

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége által felkért zsűri bírálja.

#### A pályázat díjai:

I.	120 000 Ft
II.	100 000 Ft
III.	80 000 Ft

Eredményhirdetésre 2005 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor.

Nógrád Megye Önkormányzata

Palócföld Szerkesztősége

„Egy nemzet intelligenciája csak akkora nagy,  
amikorának irodalma mutatja.”

(Mikszáth Kálmán)

## PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint az 50. éves *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2004. évre meghirdeti a

### MIKSZÁTH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott szépirodalmi művekkel lehet nevezni.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban **2004. november 15-ig** lehet benyújtani a Palócföld Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.)

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége által felkért zsűri bírálja.

#### A pályázat díjai:

I.	120 000 Ft
II.	100 000 Ft
III.	80 000 Ft

Eredményhirdetésre 2005 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor.

Nógrád Megye Önkormányzata

Palócföld Szerkesztősége